

Peto sa snažil vymyslieť úvodník. Akosi mu to nešlo. Vo chvíli, keď sa ten "pokús" začal podobáť na kázeň, pre istotu všetko vymazal a nechal ma, ako pisárku, sedieť pri počítači. Pôvodne chcel možno napísať niečo o tom, aký veľký paradox vzniká v ľuďoch pred Vianocami, kedy sa majú pripravovať na príchod Spasiteľa a namiesto toho behajú po obchodoch a naháňajú darčeky v snahe vyhnúť sa potenciálnym príbuzným, ktorí robia to isté. Možno to tak však má byť. Pred narodením dieťaťa sa v rodinách väčšinou odohráva to isté. A možno je to príprava na niečo, čo je veľmi dôležité, na obdarovanie. Na to, že niečo darujeme a niečím budeme obdarovaní. Na to prvé sme si už zvykli. Poznáme starosti, keď márne pátrame zrakom po niečom, čo by bolo blízke človeku, ktorého sa chystáme obdarovať. Poznáme i tú druhú stranu, keď pod stromčekom už piaty rok objavujeme knihu alebo ponožky. Ale stáva sa... Aj na to sa treba pripraviť.

Dnes som dostala darček, taký predvianočný. Musím však uznať, že som nebola pripravená a vec, na ktorú som sa tešila a vlastne som ju aj chcela, som zrazu cítila ako niečo cudzie, niečo neosobné, kvôli čomu musím meniť veci a mierne sa prispôbiť... A zrazu som si uvedomila, že nie je ľahké byť tým obdarovaným. Niekedy to nevieme ani v súvislosti s človekom. Vtedy som si spomenula na Pána. Určite sa dobre bavil a ja som sa veľmi hanbila. Ako budem schopná prijať Jeho príchod s otvoreným srdcom, keď ho uzatváram pre istotu hneď vo chvíli, keď začítim riziko malých zmien, či upratovania... Treba urobiť priestor... Oveľa väčší, ako som dnes musela urobiť ja v spálni na skrinke. A treba ho urobiť niekde vo vnútri a nie len v izbe... A hlavne, netreba ujsť do susednej izby aj so svojimi vecami, ktoré zrazu "nemajú svoje miesto". Ony svoje miesto majú, aj keď sa to na prvý pohľad nezdá. Patria k novým veciam, ktoré prichádzajú, najmä, ak prichádzajú z lásky. Rovnako, ako my patríme k Bohu a On patrí k nám.

Keď som prišiel po chvíli k počítaču, našiel som napísaný úvodník. Zrazu som cítil radosť, že ma niekto (teda Zdenka) takto nepriamo obdaroval. Myslím, že uznáte, že v tom momente už nemalo význam písať niečo nové. Preto som sa rozhodol, že vám napíšem iba jedno:

ŽIVOT JE KRÁSNY A ČEZ VIANOCE EŠTE KRAJŠÍ

A my vám prajeme, aby ste túto krásu a radosť prežívali celý rok 2001.

-peto- -zdenka-

PP Z

Časopis Nové dimenzie vychádza s povolením Ministerstva kultúry SR, reg. č. 1953/98/A8, zo dňa 3. januára 2000, a s povolením Arcibiskupského úradu v Trnave, č. 55/99, zo dňa 14. januára 1999. Vychádza s podporou Ministerstva školstva SR.

Cena časopisu za 1 kus je 20 Sk. Pri objednávke predplatného zašlite požadovanú sumu poštovou poukážkou typu A na adresu: Tatra banka, č. účtu: 266 571 6002 / 1100. Na opačnú stranu poukážky, v správe pre prijímateľa uveďte, koľko kusov z každého čísla chcete odoberať. Časopis Vám budeme zasielať až do vyčerpania Vášho kreditu. Ak by ste chceli podporiť Nové Dimenzie darom (takisto to uveďte v správe pre prijímateľa) vopred Vám za to zo srdca ďakujeme.

Nové dimenzie

Kresťanský časopis pre univerzitnú mládež

Vydavateľ: Univerzitné Pastoračné Centrum
bl. Jozefa Freidanemetza, Bratislava

Cenzor: Milan Bubák SVD, M.A., M.P.S.

Šéfredaktor: Lucia Kubošová

Redaktori: Roman Tarina, Peter Pašuth, Peter Motyčka, Martina Fabiánová, Zdenka Marková, Jozef Šoltés, Jozef Račák

Jazyková úprava: Zdenka Marková

Grafická úprava: Račák Jozef

WWW editor: Jozef Šoltés

Adresa redakcie: Nové dimenzie, UPC,
Staré Grunty 36, 842 25 Bratislava

Tel./fax: 07/ 654 12 236, 0903/377 426,
0905/564 017

E-mail: dimenzie@pobox.sk

WWW: <http://www.dimenzie.sk>

Tlač: Peter Vrábel, Dolný Kubín

Redakcia si vyhradzuje právo krátenia článkov.

Vyšlo s podporou MŠ SR

úvodník

správy

06 UPC v Trnave

konflikty i nadšenie

na špieli

08 Aké je to byť šéfom...

Rasťo Dykant

štúdium v zahraničí

12 Gracias, Európa!!!

Španielsko

14 učím sa, aj keď práve neštudujem

Holandsko

18 rady nad zlato

19 organizácie zaoberajúce sa študijnými pobytmi

SAIA, Nadácia Otvorenej Spoločnosti

23 ako sa žije poľskému kňazovi na Slovensku

pohľad z „druhého brehu“

26 Leuven - v meste (piva a) čokolády

Belgicko

identita

28 ambicióznosť

divadlo

30 no, videli sme Nó

na doskách po japonsky

pánska jazda

32 e-podpis

podpíšte sa mi, prosím, na disketu

poézia

33 mirko a bohuš a zima

recenzie

34 hudba, kino

spievatko

37 centrálna databáza kresťanských piesní

„fúpy“

infoservis

obsah

Pápež zasvätil svet Panne Márii

VATIKÁN - Najväčšie zhromaždenie katolíckych biskupov od II. vatikánskeho koncilu sa uskutočnilo v nedeľu 8. októbra na Svätopeterskom námestí, keď sa pápež Ján Pavol II., obklopený 80 kardinálmi a viac ako 1 500 biskupmi, slávnostne modlil k Panne Márii za ochranu pre celý svet. Pred obradom sa pápež uprostred zhromaždenia modlil ruženec pred sochou fatimskej Panny Márie, dovezenej z Fatimy špeciálne pre túto príležitosť. Na záver sa vďaka rozhlasovému spojeniu rímske zhromaždenie modlilo spolu s karmelitánskymi rehoľníkmi v portugalskej Coimbre, kde žije aj sestra Lucia, posledná žijúca fatimská vizionárka. Pri predpoludňajšej slávnostnej svätej omši pápež zdôraznil veľkú zodpovednosť, ktorú nesie každý diecézny biskup za podporu doktrínnej jednoty veriacich. V homílii podčiarkol povinnosť biskupov vystupovať proti morálnemu relativizmu a subjektivismu, vplyv ktorých je v súčasnej kultúre taký silný. Dovoľoval sa tiež pamiatky katolíckych biskupov, ktorí položili v XX. storočí svoje životy za vieru. Skončil naliehavou žiadosťou adresovanou prítomným biskupom, aby modlitbou a verejným svedectvom zachovávali bratskú solidaritu so svojimi bratmi v biskupskej službe, ktorí aj dnes trpia prenasledovaním. S biskupmi sa Svätý otec stretol už v sobotu v audiencie sieni Pavla VI., kde poznamenal, že toto stretnutie mu pripomína "milosťou naplnené roky (II. vatikánskeho koncilu), v ktorých sme mohli cítiť nové Letnice - prítomnosť Ducha Svätého". "Musíme znova objaviť nadšenie prvej zvesti z Letníc," povedal Ján Pavol II. Uznal obtiažnosť obnovenia tohto zápalu v dnešnom svete, ktorý "vplyvom médií trpí infláciou slov". Napriek tomu požiadal svojich spolubratov, aby hlásali "slová plné života". V čase, keď svet potrebuje pravdu, sa biskupi nesmú báť hlásať evanjelium. Svedectvo osobnej svätosti zdvojnásobí silu každého biskupovho slova, pretože ho činí vierohodnejším a presvedčivejším v jeho úsilí evanjelizovať laikov a viesť kňazov svojej diecézy.

Po 25 rokoch nový Misál

VATIKÁN - Arcibiskup Francesco Tamburrino, sekretár Kongregácie pre bohoslužbu a sviatosti, uviedol, že text nového Rímskeho misálu bol

už odoslaný do tlačiarne. Nový Rímsky misál schválil Ján Pavol II. v januári. Bude to tretia oficiálna edícia od II. vatikánskeho koncilu. Predchádzajúce edície boli vydané v rokoch 1969 a 1975. Nový text je aktualizovaný. Modlitby boli obohatené v súlade s novým vývojom. Misál obsahuje napríklad modlitby k trom stovkám nových svätcov, ktorých sviatky boli pridané do liturgického kalendára. Uvádza tiež zvlášť modlitby pre deti, nové obrady sviatosti zmierenia a nové modlitby pre mariánske sviatky. "Mnohé z týchto modlitieb pochádzajú zo starodávnych teologických textov," poznamenal arcibiskup Tamburrino. Úvod do nového Rímskeho misálu je dostupný už od augusta a biskupské konferencie už pracujú na jeho preklade. Samotný Úvod je stostránkový dokument. Arcibiskup Tamburrino vidí najdôležitejší pokrok v IX. kapitole Úvodu, ktorá dáva národným biskupským konferenciám oveľa väčšiu voľnosť pri prispôbovaní liturgických noriem. Nakoniec arcibiskup upozornil na zvláštny dôraz, ktorý nový Rímsky misál kladie na gregoriánsky chorál. Ten si zachováva zvláštne miesto, ako doporučená hudba katolíckej cirkvi. Nový Rímsky misál by sa mal objaviť už pred Vianocami.

Nový učiteľ cirkvi a nový patrón politikov

VATIKÁN - Pápež Ján Pavol II. dostal formálnu žiadosť, aby vymenoval sv. Ludovíta Maria Grigniona z Montfortu za učiteľa cirkvi. Je v nej zvýraznené vrúcne pranie mnohých mariánskych bádateľov. Je známe, že Svätý otec veľmi dobre pozná dielo sv. Ludovíta, s ktorým sa zoznámil už počas svojich ilegálnych seminárnych štúdií cez vojnu v Poľsku. Toto dielo malo na neho vplyv v mnohých kľúčových okamihoch jeho vlastného života.

Svätý otec vyhlásil sv. Tomáša Morusa za patróna politikov. Toto oznámenie bolo vydané formou motu proprio začiatkom novembra, keď Vatikán oslavoval Jubileum politikov. Formálnu žiadosť podal výbor talianskych politických predstaviteľov vedený Francescom Cossigom, bývalým prezidentom Talianskej republiky. Sv. Tomáš Morus, ktorý bol popravený v roku 1535 za to, že odporoval snahám anglického kráľa Henricha VIII. oddeliť anglickú cirkev od Ríma, je dnes uctievaný pre

svoju ochotu obetovať politickú kariéru a najvyšší post a nakoniec aj vlastný život evanjeliu. Kardinál Paul Poupard, predseda Pápežskej rady pre kultúru, uviedol: "Politika je pole pre konanie milosrdenstva. Potrebujeme novú generáciu politikov s týmto presvedčením. Svedectvo sv. Tomáša Morusa im ponúka príklad k nasledovaniu."

Základná zmluva medzi Slovenskom a Svätou stolicou podpísaná

VATIKÁN/BRATISLAVA - Základnú zmluvu medzi SR a Svätou stolicou podpísal 24. novembra vo Vatikáne Mikuláš Dzurinda a štátny sekretár Angelo Sodano. Základnú zmluvu schválila vláda SR 16. augusta tohto roku. Na rozdiel od Poľska sa rozhodla pre všeobecný charakter zmluvy. Problematické okruhy budú konkretizovať ďalšie dohody s Vatikánom. Štyri čiastkové dohody majú upraviť otázky financovania, uplatnenia výhrad svedomia, pastoračnú službu v armáde a polícii a oblasť školstva. Zmluva nehovorí o problematike interrupcií, rozvodov a ani o homosexuálnych partnerstvách, potvrdzuje však svedomé tajomstvo. Zmluva zakotvuje právne postavenie katolíckej cirkvi v SR a stanovuje zásady v oblastiach, kde cirkev prispieva na všeobecné dobro alebo uspokojuje duchovné potreby občanov, na ktoré majú na základe Ústavy SR právo. Zmluvou si katolícka cirkev nenárokujú výnimčné alebo nadradené postavenie v spoločnosti, dáva jej činnosti len väčšiu stálosť. Možné privilégium katolíckej cirkvi na Slovensku odstránila prijatá malá novela zákona upravujúca vzťah štátu a cirkvi. Malá novela deklaruje rovnosť cirkvi pred zákonom a zároveň umožňuje podpisovanie dohôd o spolupráci medzi štátom a cirkvami.

Práce na znení vatikánskej zmluvy sa začali v polovici roka 1997 po stretnutí štátneho sekretára Vatikánu Jeana Luisa Taurana s vtedajším premiérom Vladimírom Mečiarom. Pôvodne sa s uzavretím zmluvy počítalo do konca roka 1997. Na jej príprave sa podieľali expertné skupiny a zmiešaná komisia, ktorej členom bol apoštolský nuncius, päť slovenských biskupov a šiesti členovia vlády. Na základe stanoviska KBS, Mečiarova vláda 26. augusta 1998 oficiálne Vatikánu oznámila, že proces prípravy zastavila. Na obnovení rokovania sa dohodol súčasný

minister zahraničných vecí Eduard Kukan so štátnym sekretárom Jeanom Louisom Tauranom 2. decembra 1998. Spoločný návrh textu základnej zmluvy bol technicky parafovaný 16. novembra 1999 počas stretnutia apoštolského nuncia Luigiho Dossenu s ministrom zahraničných vecí Eduardom Kukanom. Prijatie čiastkových zmlúv o otázkach financovania, uplatnenia výhrad svedomia, pastoračnej služby v armáde a polícii a školstve sa v najbližšom čase neočakáva. Rokovanie o nich by sa však malo začať ešte v tomto volebnom období. Základnú zmluvu medzi Slovenskom a Svätou stolicou označil pápež Ján Pavol II. za významný krok vo vzťahu medzi SR a Vatikánom. Pápež prijal premiéra Mikuláša Dzurindu na súkromnej audiencii vo svojej knižnici, kde sa delegácii SR prihovril slovensky. "Je to dôležitá chvíľa pre právne postavenie cirkvi a jej vzťah k štátu," povedal Ján Pavol II. Verí, že zmluva vytvorí atmosféru, ktorá prispeje k spoločnému dobru celého Slovenska. Svätý otec pripomenul svoj blízky vzťah k Slovensku. Podotkol, že by sa nemalo zabúdať na ochranu historického a kultúrneho dedičstva, pretože je základom, od ktorého sa odvíja bohatá tradícia slovenského národa. Mikuláš Dzurinda vyzdvihol, že zmluvu s Vatikánom podpísalo Slovensko v jubilejnom roku. V cirkevnej oblasti Slovensko dosiahlo pokrok napríklad zriadením Katolíckej univerzity a podľa premiéra financovanie cirkevných škôl na Slovensku bude na takej úrovni, ktorá nebude diskriminačná. Pápež požiadal premiéra, aby odovzdal jeho pozdrav prezidentovi Rudolfovi Schusterovi. Na záver audiencie udelil Slovensku požehnanie.

Národná rada SR schválila Základnú zmluvu medzi Slovenskom a Svätou stolicou na svojom zasadnutí 30. novembra hlasmi opozičných aj koalíčných poslancov (100 za, 0 proti, 12 sa zdržalo, 1 nehlasoval). Očakáva sa, že prezident republiky Rudolf Schuster ratifikuje zmluvu ešte pred koncom tohto roku.

KBS reorganizovala komisie

DONOVÁLY - Hlavným bodom 35. plenárneho zasadania Konferencie biskupov Slovenska 24. a 25. 10. na Donovaloch bola reorganizácia komisií pracujúcich pri KBS. V zmysle nového štatútu sú členmi komisií mi-

nimálne traja biskupi, spolupracujúci s expertmi pre danú oblasť. V komisii pre klérus je Mons. Ján Sokol, Mons. Eduard Kojnok, Mons. Alojz Tkáč a Mons. Tomáš Gális. Členmi komisie pre katechizáciu sú Mons. Rudolf Baláž, Mons. Bernard Bober, Mons. Eduard Kojnok. V teologickej komisii pracuje Mons. Marian Chovanec, Mons. František Tondra, Mons. Ján Hirka a Mons. Dominik Tóth. Členmi liturgickej komisie sú Mons. Štefan Vrablec, Mons. Andrej Imrich a Mons. Rudolf Baláž. Pre ostatné oblasti budú pracovať rady KBS. Každú radu tvorenú odborníkmi spomedzi laikov a kléru vedie jeden z biskupov. Napr. Radu pre spoločenské komunikačné prostriedky Mons. Ján Sokol, Radu pre laické apoštolské hnutia kardinál Ján Korec a Ekonomickú radu KBS Mons. Vladimír Filo.

Výbušný list pre olomouckého arcibiskupa

OLOMOUC - V piatok 10. novembra bol na sekretariát olomouckého arcibiskupstva doručený list adresovaný arcibiskupovi Janovi Graubnerovi. V obálke sa dal hmatom rozoznať valček s priemerom cca 6 mm a dĺžkou asi 4 cm, z valčeka viedol vodič pozdĺž celej obálky. Sekretár arcibiskupa, ktorý preberá poštu, po zistení týchto skutočností kontaktoval políciu. Po otvorení obálky pyrotechnikom sa zistilo, že obsahovala rozbušku s dvoma vodičmi a anonymný list s výhrážnym textom adresovaný olomouckému arcibiskupovi. Z textu vyplynulo, že autor reagoval na obvinenia arcibiskupa Graubnera v kauze kňaza Mertu. (Prednádávnym študent Cyrilometodějskej teologickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci Václav Novák verejne obvinil arcibiskupa Graubnera, že nesuspendoval z aktívnej služby kňaza F. Mertu, napriek tomu, že vedel o jeho pedofilných prejavoch voči miništrantom. Arcibiskup obvinenia vyvrátil a prípad bude mať súdnu dohru.) Ako sa uvádza v stanovisku olomouckého arcibiskupstva, v nepriateľskej atmosfére u časti spoločnosti, ktorá je dôsledkom spomínanej aféry, zaznamenali zvýšené doručovanie negatívnych listov na arcibiskupovu adresu. Podľa hovorkyne olomouckej polície sa výbušnina mohla aktivovať iba v prípade pripojenia na elektrický prúd. Samotná rozbuška však mohla spôsobiť popáleniny.

Hlásajte z vrcholkov striech: Evanjelium vo veku globálnej komunikácie

VATIKÁN - Pápežská rada pre médiá zverejnila tému Svetového dňa spoločenských komunikačných prostriedkov pre rok 2001, ktorú určil pápež Ján Pavol II.: "Hlásajte z vrcholkov striech: Evanjelium vo veku globálnej komunikácie." Téma odráža veľký záujem Svätého otca o novú evanjelizáciu na úsvite nového milénia. Ježišovo prikázanie "učte všetky národy" sa dnes dá realizovať takmer celosvetovo, pretože globálna komunikácia umožňuje rozšíriť jednu správu v jednom okamihu do stoviek miliónov domovov. Svetový deň spoločenských komunikačných prostriedkov ustanovil II. vatikánsky koncil v roku 1963 dokumentom Inter Mirifica. Vo väčšine krajín sa slávi v nedeľu pred slávnosťou Zoslania Ducha Svätého. V roku 2001 to bude 27. mája.

Vatikán pobúrený nemeckým zákonom

VATIKÁN - Tvrdá kritika sa ušla Nemecku od Svätého stolca za nový zákon umožňujúci sobáše osôb rovnakého pohlavia. P. Gino Concetti vo vatikánskom denníku L'Osservatore Romano napísal, že takýto zákon "hyzdí Boží projekt manželstva, poškodzuje rodinu a má negatívny dopad na spoločnosť aj mladú generáciu". Zákon, ktorý umožňuje sobáše osôb rovnakého pohlavia, presadila v nemeckom parlamente vládna červeno-zeleňá koalícia. Homosexuálom dáva rovnaké práva týkajúce sa dôchodku ako heterosexuálnym párom. Navyše cudzincom žijúcim v homosexuálnom zväzku s Nemcom dáva zákon právo na povolenie k trvalému pobytu. Zákon vstúpi do platnosti v januári budúceho roku.

Pocta Chiare Lubichovej

WASHINGTON - Zakladateľka a prezidentka katolíckeho hnutia Fokoláre Chiare Lubichovej bol udelený čestný doktorát z pedagogiky na Katolíckej univerzite vo Washingtone. Počas svojej návštevy v USA prehovorila aj na manifestácii 10 000 afroamerických moslimov, kresťanov a veriacich iných náboženstiev. Zhromaždenie organizovali Moslimská americká spoločnosť, ktorej cieľom je ukázať možnosti bratstva a spolupráce medzi kresťanmi, moslimami a veriacimi iných náboženstiev v USA. K spolupráci

medzi moslimmi a kresťanmi dala veľký impulz práve Lubichová vystúpením v mešite Malcolm X. v newyorskom Harleme v máji 1997. Chiara Lubichová navštívila na prelome apríla a mája aj Čechy a Slovensko.

Varovanie pred moslimskou prisťahovaleckou vlnou

BOLOGNA - Kardinál Giacomo Biffi z Bologne vo svojom verejnom vyhlásení doporučil, aby Taliansko dávalo prednosť kresťanským prisťahovalcom pred moslimami a zabránilo tak hlbokým zmenám európskej kultúry. Na septembrovej tlačovej konferencii kardinál Biffi, známy svojou priamosťou a otvorenosťou, povedal novinárom, že nedávno odovzdal svoje odporúčania ministrom talianskej vlády poverenému prisťahovaleckou politikou. Podľa kardinála by vláda mala regulovať prisťahovalectvo tak, aby dávala prednosť katolíkom, ľuďom z Latinskej Ameriky, Filipíncom či Eritrejcami. Ušetrila by tak taliansky ľud mnohých útrap. Kardinál Biffi vysvetlil, že ohrozenie talianskej kultúry sa rozširuje ďaleko za náboženskú oblasť. Moslimovia majú "odlišnú stravu, iné zasvätené dni, prístup k rodinnému právu je s našim nezlučiteľný a postoj k ženám oveľa obmedzujúcejší a to až do tej miery, že dovoľuje a praktikuje polygamiu. Majú tiež presný plán pre zjednotenie verejného a náboženského života. Úplné stotožnenie cirkvi a štátu je súčasťou ich viery, ktorá nesmie byť spochybňovaná," pokračoval kardinál. Pripustil, že moslimovia sa v Európe zatiaľ nepokúsili vnucovať islamský zákon, ale poznamenal, že obvykle sú dosť chytří, aby počkali, dokiaľ nemajú moc. Kardinál Biffi vyhlásil, že dnešná Európa sa stáva "kultúrou ničो-

ho", ktorá sa chváli skepticizmom ako intelektuálnym víťazstvom. Varoval, že takáto kultúra nemá žiadnu budúcnosť a nebude schopná odolať ideologickému útoku islamu.

V USA schválili potratovú pilulku RU-486

WASHINGTON - Úrad pre potraviny a liečivá USA (FDA) schválil koncom septembra používanie potratového prípravku RU-486 pod distribučným názvom Mifeprex. Stalo sa tak sedem rokov po tom, čo prezident Clinton uložil úradu preskúmať tento prípravok. K schváleniu došlo napriek tomu, že FDA pred štyrmi mesiacmi pripustil riziko potratových piluliek. Americká liga života (ALL) požiadala Kongres o vypočutie. "Kongres USA musí rozhodnúť tak, aby sa FDA zodpovedal za toto surové, neľudské rozhodnutie, ktoré bude ničiť deti a mrzačiť ženy," uviedla ALL. Paradoxom je, že nezisková Population Council, držiteľ patentu na RU-486 v USA, potom ako odmietli výrobu európski a americkí výrobcovia, uzavrela kontrakt na výrobu prípravku s čínskou farmaceutickou spoločnosťou Shanghai Hua Lian Pharmaceutical Co. Meno tohto čínskeho výrobcu bolo oznámené deň potom, čo prezident Clinton podpísal nový zákon ustanovujúci trvalé normálne obchodné vzťahy s Čínou s tvrdením, že pomôžu budovať "bezpečnejší a integrovanejší svet". Republikán Christopher Smith, kongresman z New Jersey a horlivý katolícky pro-life aktivista, odsúdil dohodu s Čínou, krajinou obvinenou zo zločinov proti ľudskosti, kvôli tomu, že vyžaduje potraty ako prostriedok na kontrolu pôrodnosti. "Spoločnosť, ktorá vyrába jed pre nútené potraty v Číne, ho teraz bude vyrábať pre americké že-

ny," povedal Smith. „Čínska vláda bude zarábať peniaze na zabíjaní nenarodených detí v Amerike. To je ohavnosť." Skupiny pro-life zistili, že francúzska spoločnosť Rousell-Uclaf, ktorá pripravok RU-486 vyvinula, je dcérskou spoločnosťou nemeckého koncernu Hoechst AG, ktorá vyrábala Cyklón-B, používaný v nacistických koncentračných táboroch. Vtedy sa spoločnosť volala IG Farben. Jej dvanásť vedúcich pracovníkov bolo v Norimberskom procese odsúdených za zločiny proti ľudskosti. "RU-486 sa vyrába na zabíjanie detí. Tieto nové pilulky, predávané v USA, prichádzajú so svojou vražednou históriou masového vyhladzovania v bývalom nacistickom Nemecku a komunistickom Číne," tvrdo zareagoval jeden z pro-life aktivistov P. Habiger. "Na výrobnom štítku pre USA by malo byť uvedené: S pozdravom z komunistického Číny a nacistického Nemecka."

Kaplnky na štadiónoch

SCHALKE - Kaplnku na svojom novom futbalovom štadióne si podľa príkladu katalánskeho veľkoklubu FC Barcelona nechal vybudovať aj nemecký futbalový klub Schalke 04. "Obracajú sa na nás ľudia, ktorí si osobne, faxom alebo telefonicky vyliavajú svoje srdcia. Nemôžeme im jednoducho popriať všetko dobré a venovať im ako suveníry modrobielu (klubové farby) futbalovú loptu," zdôvodňoval výstavbu kaplnky obchodný šéf klubu Peter Peters. O veriacich ľuďoch, pre ktorých je futbalový klub vlastným svetom, v ktorom trávia mnoho voľného času, sa majú starať duchovní, ktorí sú tiež futbalovými fanúšikmi a prostredie štadiónov im nie je cudzie. Na výzdobu spomínanej kaplnky bola vypísaná verejná súťaž. V prihlásených prá-

UPC v Trnave - konflikty i nadšenie

Študentský život, tak veľmi ospevovaný a oslavovaný vysokoškolskými všetkými kategóriami, bol v Trnave dlhý čas tabu. Napätie medzi Trnavskou univerzitou (TU) a Univerzitou Cyrila a Metoda (UCM) hustlo vďaka kontroverzným výrokom vládných činiteľov a nechote jednej či druhej strany situáciu riešiť. Vytvorenie vzťahov medzi študentmi vzniknutej a vznikajúcej univerzity zostalo na bode mrazu. A vysokoškolský internát ako centrum študentského života? Utópia. Väčšina študentov žije na privátoch, takže o nejakom duchu spolupatričnosti nemôže byť ani reči. Ľady sa však pohli a zdá sa, že zazvonilo na lepšie časy.

V priestoroch TU bolo 22. mája 2000 za účasti predstaviteľov univerzity a Cirkvi otvorené Univerzitné pastoračné centrum. Po roku rekonštrukčných prác, za výdatnej pomoci trnavskej pobočky SAIA a iných sponzorov sa tu teda vytvorila miestnosť pre asi 50 ľudí. Neskôr sa práve táto miestnosť stala predmetom sporu. Ale, podme po poriadku.

Na 17. októbra bolo naplánované otvorenie UPC zo strany študentov, spojené s uvítaním prvkov. Deň pred otvorením však boli na dverách UPC vymenené zámky. Príčinou boli nevyjasnené právne vzťahy medzi kvestorátom TU a UPC, ktoré boli dovtedy upravené len neformálne. Paradoxne, tento krok hodnotia členovia občianskeho združenia AGAR, zabezpečujúceho servis UPC, pozitívne.

cach sa objavovali návrhy, podľa ktorých mal byť oltár stvárnený ako modrobiela sieť, alebo celá kaplnka ako futbalové ihrisko s oltárom v strede. Nakoniec zvíťazil návrh, ktorý na veľkej nástennej maľbe predstavuje športový zápas ako analógiu duchovného zápasu človeka. Zdá sa, že v Schalke sa kvetnaté reči futbalových komentátorov, o brankároch strážiach svoju svätyňu, dočkajú aj reálneho naplnenia.

Biskup Tondra háji biskupa - mučeníka Vojtaššáka

BRATISLAVA - Predseda KBS František Tondra rozhodne odmieta pokus piatich izraelských historikov zdiskreditovať biskupa Jána Vojtaššáka, ktorý má byť blahorečený ako jedna z obetí komunistickej totality. "Historici" zaslali predsedovi KBS otvorený list, v ktorom uviedli, že biskup Vojtaššák bol v období prvej Slovenskej republiky podpredsedom Štátnej rady, poradného orgánu prezidenta republiky. Štátna rada podľa "historikov" schválila(!) deportácie slovenských Židov. Toto tvrdenie biskup Tondra, nástupca Jána Vojtaššáka na spišskom biskupskom stolci, odmietol. Podľa jeho slov použili signatári listu údaje z komunistickej brožúrky o procese so slovenskými "vlastizradnými biskupmi". Ako biskup Tondra pripomenul, transporty slovenských Židov prebiehali od apríla do októbra 1942, zatiaľ čo Štátna rada, ktorej členom bol aj biskup Vojtaššák, zasadala prvýkrát až 3. 2. 1943.

Manažéri v celách

BERLÍN - Neobvyklé stretnutie špičkových ekonomických manažérov s niekoľkými rehoľnými predstaviteľmi sa prednedávnom uskutočnilo v Berlíne. Heslom stretnutia bolo

Kláštor ako miesto upokojoenia pre vedúcich hospodárskych pracovníkov. Topmanažéri po stretnutí nešetřili slovami chvály na adresu kláštorov a zhodli sa v tom, že pobyt v tichom a pokojnom kláštornom prostredí ich obohatil. "Nechceme usporadúvať pre manažérov žiadne semináre," komentoval stretnutie opäť benediktínskeho opátstva Neresheim. "Predovšetkým chceme, aby človek pri všetkých vonkajších tlakoch zažil pokoj. Svet bez telefónov a terminálov."

Nechutné rifle

NEW YORK - Osemtisíc dámskych džínsových nohavíc museli v USA stiahnuť z predaja, pretože boli vyzdobené veršami z Koránu. Stiahnutie tovaru z obehu žiadali americké islamské organizácie, podľa ktorých sa v USA hlási k islamu viac ako šesť miliónov ľudí. Hovorkyňa firmy, ktorá džínsy uviedla na trh, sa verejne ospravedlnila moslimom z celého sveta za "nechutnosť", ktorej sa týmto spôsobom firma dopustila.

Zbožný prezident?

WASHINGTON - V USA si 70% občanov praje prezidenta, ktorý má osobné náboženské postoje a presvedčenie. Nie je už také dôležité, ku ktorému náboženskému spoločenstvu sa hlási. Ako vyplýva z nedávneho prieskumu verejnej mienky, uskutočneného v súvislosti s prezidentskými voľbami v USA, väčšina obyvateľstva by volila veriaceho katolíka, práve tak ako veriaceho žida, či kresťana evanjelickej denominácie. Ani islamské vierovyznanie by pre viac ako polovicu opýtaných nebolo prekážkou. Človeku, ktorý neverí v Boha, by však podľa názoru väčšiny Američanov, nemal byť zve-

rený najvyšší štátny úrad. Osobná zbožnosť je síce pre Američanov dôležitá, zároveň si ale polovica z nich nepraje, aby prezident svoje osobné náboženské názory príliš zverejňoval.

Náboženstvo vo volebnej kampani

NEW YORK - "Katolícka cirkev nie je ani prodemokratická, ani prerozpukánska," odkázal predseda Americkej biskupskej konferencie, keď ho pozývali obaja hlavní rivali na svoje predvolebné mítingy. Demokrat Al Gore (baptista) rozpráva o sebe ako o "znovuzrodenom kresťanovi", o ničom vážnom vraj nerozhoduje bez toho, aby sa zamyslel nad tým, ako by na jeho mieste konal Kristus. Republikán George Bush (metodista) "nasleduje Ježišovo vedenie deň za dňom". "Pred štyridsiatimi rokmi John Kennedy sľuboval, že nebude miešať náboženstvo do politiky, dnes kandidáti sľubujú namáčať politiku do náboženstva," ironicky to skomentoval denník New York Times.

DJ evanjelizátorkou

LONDÝN - Diana Greenfieldová sa stala prvou evanjelizačnou DJ-kou nielen v anglickom Sussexe, ale zrejme aj v celej Európe. S piercingom a s keltským krížom na krku pomáha mladým ľuďom v mestečku povestnom divokým nočným životom. Diana si myslí, že "nočné kluby majú svoju špecifickú spiritualitu", a dúfa, že sa ju podarí nasmerovať k Bohu. Zatiaľ so svojimi spolupracovníkmi sprevádza k lekárovi tých, čo prekročili svoju mieru v pití, snaží sa byť oporou pre tých, ktorí prepádajú depresiami, a trpezlivo načúva nešťastne zamilovaným.

*správy pripravil:
-drobec-*

"Už od začiatku sme vedeli, že tento objekt je pre účely UPC svojou veľkosťou nepostačujúci. Považovali sme to za dočasné riešenie a hoci nás krok zo strany kvestorátu prekvapil, zároveň bol impulzom intenzívnejšie sa zaoberať problematikou priestorov. Chceme vytvoriť atraktívne, prítiahľivé prostredie pre mladých ľudí, veriacych aj neveriacych, vytvoriť atmosféru zblíženia a stať sa akýmsi zjednocujúcim prvkom pre študentov jednotlivých univerzít a fakúlt. Chceli by sme vybudovať centrum s knižnicou, počítačmi, kaplnkou, halou na spoločenské podujatia a pod. To všetko sú však plány. Na ich realizáciu je potrebný čas a predovšetkým peniaze," hovorí Ivan Humeník, jeden z členov AGAR-u.

Iniciatíva vychádza od študentov TU, no UPC je tu pre každého, kto chce patriť do nejakého spoločenstva a dobre sa cítiť. Svedčia o tom aktivity trnavského UPC: každú stredu o 19.30 h sv. omša pre vysokoškolákov u Jezuitov, filmové pondelky, športové utorky, mesačné "-ice": originálne maškartenie a zábava (jablkovica, palacinkovica, mikulášovica), Old Lady Catherine's Party: katarínska zábava v štýle oldies, adventná duchovná obnova.

Na letný semester sa okrem pravidelných akcií chystá aj Jarný ples, prednášky z oblasti politiky, psychológie a náboženstva, koncerty (benefičný koncert na Deň narcisov, koncert košickej skupiny Inkognito), odborný tréning o umení asertivity v komunikácii a mnohé ďalšie podujatia.

Martina Zuberská, Trnava

Je šéfom. Nie hocijakým - je hlavou mládežníckych organizácií na Slovensku. Stretáva sa s predstaviteľmi vlády, presadzuje záujmy mladých a reprezentuje ich v zahraničí. Takmer nedokončil policajnú akadémiu, no aj keď má diplom z policajnej školy, policajtom nechce byť. Baví ho práca pre mladých. Do Bratislavy prišiel z Raja. Odmieťa ponuky na výhodné zamestnanie a chce dokončiť prácu, ktorú začal. Hovoríme o predsedovi Rady mládeže Slovenska a členovi Fondu detí a mládeže, Rastislavovi Dykantovi.

Rasťo Dykant Aké to

Kam tá priniesol bocian?

Keď sa ma niekto opýta, odkiaľ som, odpoviem veľmi jednoducho - som z Raja. Pochádzam totiž z malej dedinky v Slovenskom raji, zo Spišských Tomášoviec. Je to asi 2 km od Čingova, takže sa tomu hovorí vstupná brána do Raja. Spišské Tomášovce sú taká malá dedinka, ktorá ma asi tisíc tristo obyvateľov a je blízko Spišskej Novej Vsi.

Ako si spomínaš na svoje detstvo?

Až do štrnástich rokov som vyrastal v Spišských Tomášovciach. V detstve som mal to šťastie, že u nás v dedine pracovali Kormančíkovci. Oproti deťom z iných vidieckych prostredí to bola veľká výhoda. Stretávali sme sa v jednom starom dome v Tomášovciach, kde sme mávali stretká. Navyše tu bola možnosť zahrať sa, stretnúť sa s mladými ľuďmi. Keďže to bolo v časoch totality, samozrejme že všetko prebiehalo v tajnosti. Aj napriek mladému veku sme celkom dobre rozumeli vtedajšej situácii a robili sme si z toho srandu. Zažili sme viaceré historky, na ktoré často spomíname. Ešte aj na strednej škole, keď niekto chýbal alebo sa skrýval pred školou, zvykli sme hovoriť, že "šifruje". My sme takto "šifrovali" na chatách, kam sme chodievali s Kormančíkovcami, ale aj s Vladkom Fekete (terajší provinciál saleziánov - pozn. red.).

Kde si absolvoval ďalšie štúdiá?

Po absolvovaní základnej školy som odišiel na strednú školu do Košíc. Študoval som na strednej poľnohospodárskej škole - odbor veterinárny technik. Tam ma zastihla aj revolúcia, mal som vtedy 14 rokov. Bolo to pre mňa niečo nové. Bol som v Košiciach - pre chlapca z dediny to bol veľký svet. Zrazu k tomu vypukol ešte aj revolučný chaos. Jediné, na čo si z tých dní spomínam, bolo akési stretnutie študentov u nás v škole s funkcionármi SZM. Hovorili čosi o tom, že máme myslieť na spoločnosť a pomáhať jej. Ja som tým "súduhom" položil zopár otázok. Vôbec som si neuvedomoval prípadné následky. Vtedy sa ľudia ešte báli pýtať na isté veci, nik nevedel, čo bude zajtra. Mnohí, aj spolužiaci, ma upozornili, aby som nebol až takým "demokratom". Aj v Košiciach som bol v kontakte so saleziánmi. Približne v treťom ročníku som prestal chodiť na stretká. Možno to bolo aj kvôli tomu, že tieto stretká fungovali väčšinou pre mladších chalanov. Mal som však veľmi dobrý základ do ďalších rokov.

Nasledovala Bratislava...

V Bratislave som začal študovať na Policajnej akadémii. Bolo to síce štvorročné magisterské štúdium, ale za celý čas som musel spraviť toľko skúšok, koľko majú ostatní za päť rokov. Bola to úplne nová škola. Bol som medzi prvými, ktorí túto školu

Aké to je byť šéfom...

skončili. Na škole študujú policajti a niekoľkí civilni. Policajti musia chodiť v uniforme a je to pre nich práca, za ktorú dostávajú (aj keď nie veľký) plat. Civilných študentov, ktorí nemusia chodiť v uniforme, na škole nie je veľa. Boli sme tam najmä kvôli tomu, aby škola získala akreditáciu. Inak by to bolo iba rezortné vzdelávacie stredisko. Na akadémii som zažil množstvo príhod a tam som si odkrútil aj skrátenú vojnu. Šesť týždňov som chodil do kasárni a zbytok som býval na internáte a chodil do školy. V škole som mal aj posádku.

Vraj si Policajnú akadémiu takmer nedokončil...

V treťom ročníku sa nadriadeným zdalo, že disciplína v policajnom zbore je slabá. Preto aj k nám do školy prišli ľudia, ktorí ešte za socializmu robili niečo ako "ideo-výchovných pracovníkov" a dávali pozor, aby nikto nevybočoval z radu. S nimi som začal mať problémy, lebo som neznášal nástupy, na ktorých nás prepočítavali, či sme tam všetci. Bolo to potrebné pre policajtov - študentov, pretože oni tam pracovali, ale nie pre nás "civilných" študentov.

Hovorili o mne, že som veľký demokrat, a tak ma v treťom ročníku vylúčili zo školy. Proti tomuto rozhodnutiu som sa odvolal, hrozil som žalobou a tvrdil som, že na to nemajú právo. Bol som civilný študent a ústava mi zaručovala právo na vzdelanie. Na základe mojich argumentov aj vyhrážok ma zobrali naspäť a nechali ma doštudovať.

Si ešte v kontakte so saleziánmi?

Doteraz sa so saleziánmi stretávam. Keď sa v Košiciach stretnem so Štefanom Kormančíkom, debatujeme dlho do noci.

Mimo domu si už vyše 10 rokov. Ako sa cítiš pri svojich návratoch na Spiš?

Doma sa cítim už skôr ako turista. Keď prídem domov, mám so sebou batoh. Domov do Raja sa veľmi rád vraciam. V okolí Tomášoviec je nádherná príroda. Keď sme boli menší, v lete sme vždy chodievali na Čingov a potom večer sme sa chodili schlaďiť do Hornádu. Je tam veľmi príjemne, najmä oproti tomu, čo je tu v Bratislave. Keď si na to spomeniem, hreje ma to.

Pochádzaš z dediny. Takže môžeš porovnávať. Ako vnímaš rozdiel medzi mestom a dedinou?

V meste si ľudia viac uvedomujú, čo sa deje okolo nich. V detstve na dedine sme si to asi až tak nevedomovali. V Spišských Tomášovciach to bol taký vlastný život. Je úžasné, keď mladí ľudia zo slovenských dedín majú šancu byť v nejakej mládežníckej organizácii. Nemusí byť ani kresťanská. V nej môžu nájsť mladí istú formu ako sa nielen prejaviť, ale tiež pomôcť sebe, pomôcť rozvoju svojej osobnosti. Môžu sa niečo naučiť, nielen chodiť do školy. V malých dedinkách, najmä na východe, to je veľký problém. Mladí ľudia na dedinách musia poslúchať, pokiaľ v živote niečo nedokážu, kým nemajú osemnásť alebo kým nemajú zamestnanie, čo je dosť náročné.

Ako si sa dostal do Rady mládeže Slovenska?

Najprv som sa stal členom DOMKY (pozn. red. Združenie saleziánskej mládeže). Stalo sa to veľmi zaujímavým spôsobom. DOMKA už fungovala počas mojich štúdií v Košiciach, ale nejako som sa s ňou do kontaktu nedostával. Až keď som prišiel do Bratislavy, som sa dostal do DOMKY. Našiel som si totiž na škole súrny odkaz od Gaba (vlastným menom Karol Maník, pozn. red.). Gabo mi odkazoval, že Štefan Kormančík mu dal na mňa kontakt a vraj sa chce so mnou stretnúť. Skontaktovali sme sa a on sa ma opýtal, či mu nechcem nejakým spôsobom pomôcť pri DOMKE. Potom som asi trištvrte roka pomáhal pri miestnej pobočke DOMKY na Mamatejovej ulici v Bratislave. "Mamatejka" vlastne vtedy ešte ani nefungovala, prechodne sme sídlili na Miletičovej ulici. Približne v apríli 1996 bolo valné zhromaždenie RMS. Vtedy bolo krízové obdobie, lebo neziskové organizácie mali u nás problémy s vládou. Na valnom zhromaždení som zastupoval DOMKU, a keďže chýbali ľudia v predsedníctve, tak ma zvolili. Keď som prišiel vtedy na RMS, nebol tam nikto zamestnaný. V kancelárii bol iba jeden počítač. V predsedníctve RMS som sa ujal pozície tajomníka. Takto som fungoval asi rok. Potom však Jožo Mikloško odstúpil z funkcie predsedu RMS a na jeho miesto som nastúpil ja. Predsedom som zatiaľ tri roky. Rok som dokončieval funkčné obdobie za Joža Mikloška, potom ma zvolili za riadneho predsedu. V novembri tohto roku ma po dvoch rokoch opäť zvolili na ďalšie dvojročné obdobie za predsedu RMS.

na špiči

Ako dlho plánuješ vydržať vo funkcii predsedu RMS? Je táto funkcia nejako časovo ohrozená?

Uvidím, či vydržím celé dva roky. Predseda RMS môže byť vo funkcii viac funkčných období. Nie je to vôbec časovo obmedzené. Napríklad jedna skúsenosť z Nemecka: ľudia, ktorí tam pracujú v predsedníctve Rady mládeže vydržia 4 až 6 rokov. Uvedomujú si však, že je potrebné, aby sa zachovala istá kontinuita. Aj na novembrovom valnom zhromaždení som povedal, že RMS za 10 rokov svojej existencie už veľa vecí začala a teraz by bolo dobré to všetko dokončiť. Aj preto som navrhol, aby ľudia, ktorí niečo začali, v predsedníctve ešte ostali. Predtým sa v RMS veľmi rýchlo menili ľudia a tak vznikali isté problémy.

Ako hodnotí predseda RMS svoju prácu?

Počas môjho pôsobenia v RMS, sa mi tam podarilo dostať viacerých mladých ľudí. Vždy, keď bolo najhoršie, prišli ľudia, ktorí chceli pracovať. Vnímam to ako pomoc zhora. Keď prišiel problém, zrazu sa akosi vyriešil. Počas môjho predsedníctva sa podarilo RMS lepšie vystupovať. Táto organizácia má v spoločnosti kredit a nie je ani politická. V predsedníctve nie je ani jeden člen politickej organizácie.

Mohol by si krátko predstaviť RMS? Medzi mladými ľuďmi totiž táto organizácia nie je veľmi známa.

Mladí ľudia nemajú prečo poznať Radu mládeže Slovenska, pretože tá nepracuje priamo pre nich. Mladí vedia, čo je Úsmev ako dar, vedia, čo je Strom života, vedia, čo je DOMKA, ale nevedia, čo je Rada mládeže. Tá tu je pre potreby mládežníckych organizácií, ktoré sa združili, aby svoje problémy mohli jasnejšie formulovať, aby mohli lepšie predkladať svoje návrhy zodpovedným ľuďom v tomto štáte, aby ich niekto zastupoval a prezentoval v zahraničí. V neposlednom rade by mali existovať nejaké servisné aktivity, ktoré pomáhajú práci mládežníckych organizácií. RMS tak sprostredkovane pomôže mládežníckym organizáciám, nepriamo pomôže aj mladým ľuďom.

V minulosti existovali aj ďalšie združenia mládežníckych organizácií. Existujú ešte?

Podobných mládežníckych združení je viac. Do roku 1996 existovala Rada mládeže Slovenska. V tom roku však vtedajšia vláda vyhlásila, že RMS nie je organizáciou, ktorú by mal štát podporovať. Asi sme sa vtedajšej vláde zdali príliš nezávislí. Preto organizácie, ktoré podporovali vládu, založili Slovenský mládežnícky snem (SMS), ktorý okamžite získal výrazné postavenie vo vzťahu k vláde. SMS existuje aj v súčasnosti, ale nikto nevie preukázať jeho členskú základňu. Vraj je tam 24 organizácií. Teda v tom čase sa vytvoril zlý vzťah v komunikácii štátu a mládežníckych organizácií. Vytvorila sa akási druhá strecha. Následne si aj niektoré ďalšie organizácie povedali, že by mohli lepšie fungovať samostatne, čím získajú viacero výhod. Predsa len sa piate dohodnú skôr ako štyridsiati. Našťastie, Ministerstvo školstva SR po voľbách vypísalo isté kritériá, ktoré hovoria s kým bude ako zástupca štátu komunikovať. Zatiaľ tieto kritéria splnila iba RMS. Aj preto štát komunikuje s nami.

Aká je momentálna členská základňa RMS?

Momentálne je v RMS zastúpených takmer 50 organizácií, 27 má plné členstvo a asi 20 je pozorovateľov. RMS spája tie organizácie, ktoré pôsobia na vyššom územnom celku. Na Slovensku je veľmi veľa malých organizácií, ktoré pôsobia len na území jedného regiónu. Preto chceme, aby vznikali regionálne rady. Pilotný projekt vzniká v Trnave, kde by 25. novembra po roku príprav mala vzniknúť takáto regionálna rada. Postupne tieto rady budú vznikať aj v ďalších regiónoch. Našou úlohou je iniciovať tento proces. Možno prvé dva roky budú regionálne rady fungovať v rámci siete RMS. Podľa kritérií štátu môžu zatiaľ financie žiadať iba cez RMS. V budúcnosti však budú samostatné.

Aké sú podmienky členstva v RMS?

V stanovách máme isté podmienky. Členom môže byť detská alebo mládežnícka organizácia. Malo by to byť občianske združenie a nie nadácia, ktorá združuje majetok a nie ľudí. V občianskom združení musí byť väčšina členov mladšia ako 26 rokov. Plným členom RMS sa organizácia stane, ak má pôsobnosť v 20 okresoch a 3 krajoch. Mládežnícka organizácia musí aj fungovať. Preto prvých 12 mesiacov má štatút pozorovateľa. Na Slovensku je približne 16-tisíc neziskových organizácií, z ktorých funguje iba okolo tisíc. Preto existuje aj štatút pozorovateľa. Tento štatút majú aj organizácie, ktoré síce fungujú, no nie na požadovane veľkom území.

Aký je rozdiel medzi pozorovateľom a plným členom?

Organizácie, ktoré vystupujú v úlohe pozorovateľa, nemôžu hlasovať a ich zástupca nemôže byť volený. Nie je to síce veľký, ale je to dosť závažný rozdiel. Dnes máme veľa pozorovateľov, z ktorých len časť bude členmi.

Ako vnímaš prácu ľudí v RMS?

Je to zábava. Práca v RMS však nie je o tom, že je tu sranda. Sú to náročné veci. Bežná robota, ktorú tu musí človek urobiť, je veľmi úmorná. Človek tu často hodiny presedí nad písaním listov, projektov a ďalšími administratívnymi úkonmi. Každý môže hľadať svoje motivácie. Ľudia, ktorí tu pracujú, majú pocit vlastnej sebarealizácie a cítia, že môžu čosi spraviť aj pre iných. Na západe je taký zvyk, že mladí ľudia taký rok vrátia spoločnosti. Na RMS nie je práca priamo s mládežou. Je to práca pre mládežnícke organizácie ako celok. Je to svojím spôsobom politika. Nie sice v tom zmysle, ako to robia naši politici. Ak však rokujem s ministrom či iným predstaviteľom štátu, nepriamo robím politiku.

Koľkí ľudia pracujú na RMS?

Robí tu asi 15 - 18 ľudí, ktorí pracujú na konkrétnych projektoch. Máme dvoch civilkárov a len jedného naplno plateného človeka - našu tajomníčku. Ja nie som naplno zamestnaný. Dostávam iba odmenu na dohodu. Ľudia za vypracovanie projektu dostanú odmenu. Na RMS pracujú mladí ľudia. Snažíme sa zamestnať aspoň jedného človeka z východu. Ten je tu vždy zamestnaný alebo je na civilke.

Čo dáva mladým práca v RMS?

Raz sme tu mali na civilke chlapca z východu, ktorý, keď sem prišiel, nevedel ani zapnúť počítač. Keď odchádzal, mal dve alebo tri ponuky na zamestnanie v komerčných firmách v oblasti počítačov. Človek sa tu môže veľmi veľa naučiť. Je to taká škola života. Nepoznám človeka, ktorý by tu skončil a nenašiel si prácu. Sú tu mladí ľudia a všetkým sa tu páči. Práca viac môže dať ako brať. Ľudia môžu cítiť, že môžu niečo dokázať. Je pre mňa jednou veľkou otázkou, prečo ľudia pracujú pre iných a nesedia doma za počítačom.

Všimli sme si, že RMS má akéhosi kresťanského ducha. V jej čele stojí viacero kresťanských mládežníckych organizácií. Prečo je to tak?

Nie je veľa kandidátov ochotných pracovať v tejto sfére. Aj preto majú v RMS prevahu zástupcovia kresťanských organizácií - DOMKY, ZKSM, Úsmevu ako dar. Táto práca nie je veľmi dobre platená a robia ju iba tí, ktorí majú iné motivácie ako finančné.

Prečo aj v spoločnosti prosperujú kresťanské mládežnícke organizácie.

Myslím, že to vystihujú dve veci, ktoré súvisia so spoločnosťou. Po prvé, ekonomika je slabá, nie je výkonná. Preto sú všetky veci sociálneho charakteru slabo dotované. Druhá vec je, že spoločnosť je v akejsi morálnej kríze. Aj preto dnes najviac pracujú organizácie, ktoré nemajú finančnú motiváciu. Myslím si, že podobne je to aj v krajinách, ktoré sú rovnako kresťansky založené. Práve kresťanské organizácie sú v nich najsilnejšie. Tie ostatné organizácie to trochu hnevá. Na jednej strane hovoria, že kresťanským pomáha Cirkev, a na druhej strane sú nervózni. Mnohým organizáciám na rozdiel od kresťanských chýba idea, necítia za ich prácou myšlienku. Často sa tak ľudia zabavia a idú preč. Chýba tam spoločen-

stvo. Aj športovci si môžu ísť zahrať futbal, potom si však už nemajú čo povedať a rozchádzajú sa. To je problém aj u väčšiny mládežníckych organizácií.

Nehnevá Ťa, že keby si pracoval inde, mal by si určite vyšší plat?

Myslím si, že to nie je iba otázka peňazí. Keby som si nedokázal zabezpečiť bývanie a ostatné veci, tak s tým mám problém. Musel by som si hľadať nové zamestnanie. Keď je však človek od rána do večera v práci, tak ani veľa peňazí nepotrebuje. Navyše si uvedomujem, že táto práca je najlepšou školou života. Kde sa môžem viac naučiť, ak nie tu? V tejto práci sa cítim sám sebou, navyše sa učím a môžem sa naplno realizovať. Niektomu tomu hovorí, že robí svoje hobby a žije. Mal som viacero ponúk na zamestnanie. Boli medzi nimi aj také, o ktorých sa mojím kamarátom, bratovi či otcovi na Spiši, môže iba snívať. Mal som aj ponuky, ktoré boli dvakrát vyššie ako plat celej mojej rodiny na východe. Mám však pocit, že ako človek nemám čo stratiť.

Do akej miery si DOMKÁrom?

Do veľkej. Treba si uvedomiť, že DOMKA ma navrhla na post predsedu, od DOMKY som dostal istú úlohu, aj keď nemôžem zneužívať svoje postavenie. Cítim sa medzi členmi DOMKY ako doma, ale musím prezradiť, že zatiaľ som nezaplatil členský poplatok na tento rok. V DOMKE momentálne nie som veľmi aktívny. Gabo v minulosti povedal, že sa ma vzdávajú, lebo v RMS môžem byť prospešný.

Ako využívaš voľný čas?

Keď budem mať najbližšie voľno, tak si doma popratujem. (Smiech.) Voľného času nemám veľmi veľa. To, čo robím, nie je práca, nie je zamestnanie. Nemôžem odpracovať osem a pol hodiny a potom skončiť. Ja musím chodiť, reprezentovať, rokovať, písať. Nie je to však vôbec monotónne, ale x-krát som toho mal plné zuby. Už tri roky si hovorím, že pôjdem na dovolenku.

Ako dlho ešte vydržíš? Rodina?

Zatiaľ som svoju budúcnosť veľmi neplánoval. Chcel by som RMS viesť ešte dva roky a potom by som mal skončiť, aby nastúpili noví ľudia. Všetko je však možné. O tom, čo bude potom, som seriózne nerozmyšľal. Policaťtom budem asi ťažko, ale čo budem robiť, uvidíme.

foto: jožo, autor: jožo, pp

na špiči

Štúdium v zahraničí

Koľko jazykov vieš, toľkokrát si človekom, hovorí ľudová múdrosť. Moderná verzia príslovia by mohla znieť: koľkých štipendijných pobytov sa zúčastníš, toľkokrát si študentom. Štúdium v zahraničí sa pomaly stáva prirodzenou súčasťou času stráveného na vysokej škole. Hoci sa občas šíria chýry o nespravodlivých výberových konkurzoch, skúsenosti mnohých svedčia o tom, že získať štipendium a dostať sa tak na zahraničnú univerzitu, vôbec nie je nedosiahnuteľný cieľ. Cieľ - to je to správne slovo. Musí to byť váš cieľ. Kto kráča za cieľom, musí vedieť, aké tempo pre jeho dosiahnutie potrebuje, akú námahu musí vynaložiť. A práve o tempe, respektíve termínoch predloženia prihlášky a námahe, potrebnej na získanie štipendia cez najdôležitejšie organizácie fungujúce na Slovensku, vás chceme informovať v Téma čísla.

GRACIAS, EUROPA!!!

Je deviaty jún, španielske zvony odbíjajú poludnie a moja maličkosť je veľká a zničená. Sedím totiž v Aeropuerto de Barajas v Madride, obklopená batohom, ktorej hmotnosť má veľmi ďaleko od cenou letenky limitovaných 20 kilogramov. Mój imidž vyvolávajúci spýtať pohľady okoloidúcich dotvára opuchnutý nos, červené oči a mokrá vreckovka. Áno, plačem, a na duši ma hreje niečo príjemné. Paradox? Možno, ale pri spomienkach na predošlé štyri mesiace snád nie až taký nelogický...

...poutieram si slzy, napíšem posledné listy na rozlúčku, prechádzam pasovou kontrolou - aj zástupcovia leteckej spoločnosti si uvedomia, že sme síce v Španielsku, kde sa nikto nikam neponáhľa, ale že takmer dvojhodinové meškanie je predsa len prehnané. A tak teda zdvíhame podvozok a vedení modlitbou vedľa mňa sediaceho seňora naberaíme kurz: "Europa Central."

Aké boli uplynulé štyri mesiace? Plné obáv, otázk, pri pomyslení na milované osoby doma nekonečne dlhé, náročné, krásne a bezstarostné súčasne. A najmä, bohaté. Bohaté na smiech, skúsenosti, aktivitu, vzdelávanie, poznanie, medziľudské vzťahy. Ale, bude lepšie opustiť epitetá a spomenúť si na prvé dni, ktoré asi málokedy bývajú ľahké.

Keď po dvoch prebdených rozlúčkových nociach a dni strávenom cestovaním, konečne vystúpíte v cieľovej stanici (v mojom prípade: Ciudad Real, España), srší vám z tváre všeličo, len nie entuziazmus pre spoznávanie kultúry či praktizovanie jazyka danej krajiny. Zaujímá vás sprcha, niečo pod zub a teplá posteľ, kde by vaše kosti aj duša zabudli na útrapy celého dňa.

A naozaj, ráno múdrejšie večera. Spolu s priateľkou Erikou zisťujeme, že "nás" byť v centre mesta, má všetky predpoklady poskytnúť nám domov. Je síce staršieho razenia, na sporáku v kuchyni haprujú kohútiky, teplá voda v sprche tečie po troch kvapkách a keď počujem chrápať suseda, mám pocit, akoby spal vedľa mňa. Avšak, má neprekonateľné čaro a atmosféru, ktorá ešte viac stúpne na kvalite po spoznaní ďalších dvoch obyvateľiek. Domorodcov zastupuje Gema, absolventka práva, pripravujúca sa na oposiciones (niečo ako štátne skúšky, ale až rok po skončení VŠ) a našu internacionálnu domácnosť dopĺňa Lauriane, Francúzka, študujúca rovnako ako my hispanistiku. Tvrdiť, že od prvého večera z nás boli veľké priateľky, je lož. Tých podvečerov bolo potrebných

viac: aby sa nabúral Gemin a Laurianin predchádzajúci stereotyp, aby sa prekonali kultúrne bariéry, povahové osobitosti, neuvedomelé predsudky a aby sme sa napokon do bytu na tretom poschodí vracali ako domov. Domov, za okrúhly stôl z gýčovým červeným obrusom, kde sa rozoberali zá-

žitky zo školy, pozeral "Milionár" či "Big brother" a "Felicity", viedli debaty o pomeroch v našich rodných

krajinách alebo o druhej v noci pri pohári mlieka rozháňali mraky nad neistou budúcnosťou.

Menej komplikované bolo budovanie vzťahov na univerzite. Počnúc od študijného oddelenia, ktoré je v nádhernom kontraste s tými našimi: ak potrebujete niečo vybaviť, slovenská úradníčka na VŠ má síce pripomienky, ale v konečnom dôsledku dostanete požadovaný papier. Kým v Španielsku sa teta v kancelárii na vás neprestajne usmieva, matersky vám radí, aby ste prišli zajtra či o týždeň, až zistíte, že sú preč štyri mesiace a vy tú očakávanú kartu, umožňujúcu prístup do auly s počítačmi, stále nemáte.

Španielsko

Profesorom tiež nerobilo problém jednať s nami na báze ľudskosti (o to krutejšia bola potom adaptácia na prístup nietorých "pedagógov" slovenskej alma mater). Nevie, či to bola náhoda, ale každý jeden z nich, okrem záujmu a ochoty, bol stopercentným odborníkom vo svojom obore.

Aby to ale nebolo príliš ideálne, nedá mi nespomenúť pre mňa trochu nepochopiteľné správanie našich spolužiakov - totálny nezáujem o cudzincov, neprístupnosť, a keďže sme neboli ani francesas či atraktívnejšie americanas, aj predsudky.

Samozrejme, nedá sa zovšeobecňovať, nie všetci mladí v Španielsku sú rovnakí. Miguelón, Inma, Esperanza, Santi, Rafael a k nim Pekka z Fínska a Lauriane, Ben, Geraldine, Sophie a Yann z Francúzska a máte pocit zázemia. Partia, ktorá si uvedomuje svoju konečnosť, ale o to intenzívnejšie prežíva všetky akcie. Od karnevalu, cez oslavy narodenín, výlety, posedenia v čínskej reštaurácii alebo v bare pri pive a tapas až po rozlúčkové fiesty.

Ak by ste sa však nádejali, že celý štipendijný pobyt bol len o tancovaní a ochutnávkach nápojov, sklamaním vás. Tolké knihy, ktoré som prečítala

v Španielsku, som možno neprečítala počas celého predchádzajúceho štúdia na Slovensku - už len kvôli dostupnosti literatúry a podmienkam, ktoré sa s preplnenými internátnymi izbami nedajú ani porovnať.

Okrem toho, hovorí sa: lepšie raz vidieť, ako dvakrát počuť, takže ďakujúc španielskym železničiarom za zľavu s kartou Euro 26 sme precestovali, čo sa dalo v rámci našich finančných a časových možností. Madrid, Toledo, Córdoba... Almagro, Daimiel, Ruta de El Quijote, Cabañeros... pre niekoho nič nehovoriace pojmy, pre iného kultúrne pamiatky z pohľadníc, či súčasť učebníc dejepisu. Pre človeka, ktorý raz sníval, že ich navštívi, čítal o nich a napokon stojí na vlastných nohách v ich uličkách, sa stávajú nezabudnuteľnými. Ale nielen kvôli nim samotným, každé miesto sa mení v krásne najmä vďaka konkrétnym ľuďom a zážitkom s nimi. História či príroda sa tak pretvárajú v spojivku medzi osobami, ktoré sa predtým vôbec nepoznali.

A o to predsa ide, o ľudí, aby nachádzali spoločnú reč, aby prekonávali rozdielnosť pováh a kultúr. Jeden príklad za všetky: oslava narodenín Zuzky, "prvej" Slovenky v Ciudad Real a našej morálnej opory najmä v prvých dňoch, toho času už šťastnej pani Gonzálezovej, prebiehala v španielčine, taliančine, angličtine a slovenčine, pričom každý rozumel každému.

Samozrejme, nie všetci sme toho schopní, poznala som aj lekára (!), ktorý pred tromi cudzinkami (!) bez problémov vyhlásil, že by najradšej zatvoril hranice Španielska.

Každopádne, ak ma tým chcel odradiť, má smolu. Ja tú krajinu jednoducho zbožňujem, so všetkými doposiaľ poznanými pozitívami aj negatívami, ktoré jej obyvatelia nosia v sebe, v svojich srdciach, tradíciách, mentalite.

Silvia Valeková

Rady a skúsenosti od agentúr, ktoré štipendijné pobyty sprostredkujú, to je síce pekná vec. Ale postrehy rovesníkov, ktorí prežívajú, alebo prežili nejaký čas v zahraničí, sú predsa len autentickéjšie. Možno vás budú inšpirovať k podobným aktivitám, alebo vám pripomenú niečo, čo ste sami zažili. Dúfame, že vám prinajmenšom aspoň zčasti priblížia, o čom štúdium v zahraničí je, aké sú jeho prednosti a nedostatky.

Juraj Lovás, Technische Universität, Rakúsko (Viedeň)

V Rakúsku, v meste Kittsee, som študoval už na základnej škole, potom na obchodnej akadémii a teraz tam študujem na viedenskej Technickej univerzite. V porovnaní so slovenskými strednými školami je rakúsky systém známkovania o niečo prísnejší, napríklad na štvorku sa pri písomke vyžaduje až 51% bodov. Vysoké školy zase nemajú prijímacie skúšky a dá sa povedať, že sú otvorené pre každého. Štipendium je ale cudzie slovo, ani nepoznám slovenského študenta, ktorý by nejaké štipendium dostal. No vďaka tomu, že za školu netreba platiť, sa to celkom dá.

Štúdium prebieha "anonymne," veď v prednáškových halách je niekedy až 400 študentov, skúšky sú skoro vždy písomné, študijný plán si každý študent vytvára sám. Školy sú vynikajúco technicky vybavené, a nielen na vysokých školách, ale aj na nižších stupňoch.

Postoj domácich k zahraničným študentom nie je veľmi priateľský, hoci sa nájdu aj výnimky. Ale v globále si myslím, že najlepšie to potvrdzuje výsledok posledných parlamentných volieb.

Vzťah rakúskych študentov k Cirkvi korešponduje s celkovým postavením Cirkvi v rakúskej spoločnosti. Kvôli niekoľkým neuveriteľným škandálom tu Cirkev stratila dôveru veriacich, veľa ľudí z Cirkvi vystupuje, aby nemuseli platiť dvojpercentnú daň. Napriek tomu sa Rakúsko proklamuje za kresťanskú krajinu: majú tu veľa cirkevných sviatkov, predmet náboženstvo je na základných školách povinný a na stredných školách dobrovoľný, na Vianoce a Veľkú noc sa konajú sv. omše priamo vo vysokoškolských aulách.

Mária Kopasová, RoglandVernepleierHogskole, Nórsko

Na štvorročný študijný pobyt, ktorý mi cez štipendium hradí Nórsky pôžičkový fond, som sa dostala vďaka tomu, že som pomáhala ako dobrovoľník v neziskovej organizácii. A zároveň vďaka prijatiu na nórsku školu s odborom, ktorý som chcela študovať.

Moje prvé dojmy boli smutné, vzrušujúce, ale hlavne zmätené. Našťastie tu už tretí rok študujú štyria slovenskí študenti, ktorí boli zvedaví, akí budú "tí noví", takže úvodné prijatie bolo fajn. Nórski študenti sú, naopak, voči cudzincom veľmi rezervovaní a opatrní. Postupne sa však bariéry medzi nami stenčujú - hlavne tie komunikačné, keďže tento rok sa intenzívne učím nórsčinu, aby som ďalšie tri roky mohla študovať samotný odbor Vernepleier. S nadväzovaním kontaktov však musíme prichádzať ako prví, čo je niekedy frustrujúce.

UČÍM SA, AJ KEĎ PRÁVE NEŠTUDUJEM

"Prvá vec, na ktorú sa cudzinci po príchode do Holandska pýtajú, sú drogy," hovorí Marielle Janssen (22) z Arnhemu. Sedím v jej izbe, spolu so spolužiačkou z Bratislavy a Mariellinimi priateľmi. Druhý večer študijného pobytu v holandskom Tilburgu. Popijame čaj, oni pivo. My sa pýtame, oni rozprávajú o zatiaľ neznámej krajine. "Pre nás drogy nie sú žiadnym tabu. Podľa zákona sa môže napríklad tráva predávať priamo v coffee shopoch, ktoré sú vo väčších mestách na každom rohu."

Druhý večer študijného pobytu v zahraničí. Človek sa učí oveľa skôr, ako sa začne vyučovanie...

Trojmesačný študijný pobyt, ktorý som v Holandsku absolvovala, bol určený pre študentov žurnalistiky a zameraný na Európsku úniu vo všetkých oblastiach spoločenského života. Rozdelený bol do troch častí: teoretickej (diskusia so školiteľmi na tému, ktorú sme si mali naštudovať zo špeciálne k tomuto kurzu pripravených skript), praktickej (konkrétny výsledok celého pobytu mal byť náš vlastný časopis) a prázdninovej (je to paradox, ale práve v štáte s najsilnejším vplyvom sekularizmu sme slávili Veľkú noc až tri týždne).

Najhorší študentský raj v Holandsku

Na rozdiel od iných zahraničných študentov sme hneď po príchode nemuseli zisťovať rozvrh a celkový spôsob, ako univerzita funguje. Naša škola napokon ani nebola univerzita, ale tzv. Hogeschool (dalo by sa prirovnať ju k "vysokým školám", ktorých aj na Slovensku bolo viac, kým sa zázračne nezmenili na "univerzity" - často bez akreditácie). Jej učebné osnovy nie sú rozdelené do letného a zimného semestra, ale do trojmesačných cyklov s určitou tematikou, zameraných viac prakticky ako teoreticky.

Pre budúcich novinárov je takýto model priam ideálny - praktické skúsenosti môžu nadobudnúť vďaka príprave tlačенých periodík či rozhlasových a televíznych relácií. Technické vybavenie školy im dovoľuje kedykoľvek si stiahnuť z internetu zaujímavé články, využívať bezplatnú telefónnu linku v rámci Holandska. Dopravu majú na území celého štátu všetci študenti zadarmo, informácie do svojich novinárskych príspevkov teda môžu žurnalisti získať priamo z tlačových konferencií v mestách, kde sa niečo deje. Práve pri výrobe skutočných novín či rádiožurnálov sa najlepšie pripravujú na prax, ktorú majú zakomponovanú v učebných osnovách aj v podobe dvoch trojmesačných stáží v médiách. Priznávam, že počas prehliadky miestností s najmodernejšími počítačmi a rozhlasovými štúdiami, som len závistlivo preglgala. Väčší šok mi však aj tak spôsobila správa, že podľa posledného prieskumu skončila Hogeschole v Tilburgu spomedzi holandských žurnalistických škôl na poslednom mieste.

Európa pri šálke kávy

Model zjednotenej Európy sme si vyskúšali na samotnom zastúpení krajín v programe. International Module v Tilburgu je totiž projektom financovaným cez fondy EÚ, Erasmus (pre študentov členských krajín) a Socrates (pre Slovensko a ostatné asociované štáty). Okrem Holanďanov tvorili skupinu Nemci, Angličania a jedna Nóрка. Kým domáci mimoškolské akcie dosť ignorovali, "hostia" sa lepšie spoznali vďaka spoločným večeriam, sobotňajšiemu nakupovaniu na mestskom trhovisku, vďaka spoločným výletom do okolia a nočným výjazdom do barov a kaviarní.

Luxus Holanďana v Holandsku

Väčšina mladých ľudí v Holandsku býva počas štúdia na vysokej škole v dvoj- či trojposchodových domoch so spoločnou kuchyňou i kúpeľňami a päť až šesť jednopostelovými izbami.

Spoločná kuchyňa zvädza k spoločnému stolovaniu, ktoré sa praktizuje hlavne pri príprave večere; Holanďania totiž na obed preferujú sendviče pred varenou stravou.

A ešte jedna typicky holandská špecialitka. Mládež je neporiadna na celom svete a ani v Tilburgu sa študentské izby neleskli čistotou. Vždy ma však nesmierne prekvapilo, keď som uprostred roztvorených učebníc, tanierov so zvyškom raňajok či jednotlivých kusov spodnej

bielizne, zbadala vázu s kyticou čerstvých kvetov. Raz darmo, Holandsko je naozaj krajina tulipánov. A ruží, narcisov, a zase tulipánov, červených, žltých, ružových... Raz do týždňa bývajú v mestách trhy a Holanďania si z nich nesú kvety. Len tak, bez špeciálnej príležitosti. Akosi prirodzene totiž patria do ich domovov.

Luxus Slováka v Holandsku

Informácia, že na Slovensku bývajú študenti v izbách pre dvoch alebo troch ľudí, spôsobila všeobecný rozruch. Keďže aj počas študijného pobytu sme so spolužiačkou bývali spolu, vďaka ponuke väčšej izby (v našich pomeroch by sa

zdalo, že v tej izbe aj traja stále ešte plytvajú priestorom) za polovičný poplatok (aj jeho mesačná tarifa by na slovenskom internáte stačila tak pre troch, ale na celý rok), ustavične sme boli zo strany obyvateľov Európskej únie v centre otázok typu: zvládnete to? nejdete si na nervy?

Pocit všeobecného komfortu však Slovákov spoločná izba vôbec nenarúša. Naopak, hoci sme

nevečerali každý druhý večer v gréckej či indonézskej reštaurácii ako naše Angličanky a na nákupy sme chodievali do najlacnejšieho supermarketu, musím priznať, že štipendium nám poskytoval luxus, o akom sa nám doma ani nesnívalo. Jasné, že sme hneď od začiatku museli zabudnúť na kurz koruny voči guldenu, ale keď je guldenov dosť, na korunu sa zabúda bez väčších citových problémov.

Viera - nedostatkový tovar krajiny bez nedostatkov

Kostoly zívajú prázdnotou. Ak sa aj zaplnili, tak len veriacimi s priemerným vekom okolo päťdesiatky. Holandsko je podľa náboženstva rozdelené na tri oblasti: na severe prevažujú protestanti, na juhu, kde sa nachádza aj Tilburg, katolíci; a na celom území nepraktizujúci veriaci a neveriaci. Sekularizácia Cirkvi sa v severnej časti Beneluxu začala v šesťdesiatych rokoch, a hoci dodnes pretrvali katolícke politické strany, médiá, športové centrá a iné inštitúcie, takéto rozdelenie je už len formálne a rozdiely od iných, napríklad protestantských alebo nereligióznych typov podobných organizácií, sú takmer minimálne.

Vzťah holandskej spoločnosti ku katolíckej cirkvi som pochopila už z reakcií dennej tlače na marcové vyhlásenie pápeža, v ktorom sa v mene Cirkvi ospravedlnil za chyby minulosti: takmer

Holandsko

Môj denný program je dosť jednoduchý: dopoludnia jazyková škola, popoludní opakovanie a učenie sa nových slovíčok, návšteva slovenských študentov či pokusy o komunikáciu v nórsčine.

Študentom, ktorí sa chystajú na štúdium v zahraničí, by som poradila, aby si pred odchodom dobre rozmysleli, prečo to chcú urobiť - mne osobne totiž v čase, keď mi je smutno alebo ťažko, pomáha práve to, že si zopakujem dôvody, pre ktoré som do Nórska prišla.

Daniela Kyselá, Eichstatt Universität, Nemecko (Eichstatt)

O štipendium som požiadala priamo univerzitu - vyplnila som predložený formulár a priloila potrebn dokumenty, a moja žiadosť bola akceptovaná. Štipendisti majú na univerzite privilegované postavenie. Nemajú toľko skúšok a zápočtov ako riadni študenti a ich jedinou povinnosťou je vypracovať seminárnu prácu, za ktorú dostanú od vedúceho katedry odporúčací list. Tento je vstupenkou pre získanie štipendia na ďalší semester.

Študentské víza otvárajú priestor popri štúdiu si zariadiť nejaké peniažky. Samozrejme, existujú určité obmedzenia. Možno pracovať 90 dní v roku nepretržite - počas przdnin alebo počas školského roka každý mesiac, pričom mesačný príjem nesmie presiahnuť 650 DM.

V meste sa mi páčilo hlavne to, ako je udržiavan príroda navôkol a kultúrne pamiatky. Okrem zlepšenia jazykových schopností a získania širšieho rozhľadu, sa mi vďaka štúdiu v Eichstatte zväčšil okruh priateľov. Zišli sme sa tam ako jedna veľká rodina. Na univerzite študuje okolo 350 zahraničných študentov z celého sveta - naučila som sa tolerancii, schopnosti prispôbiť sa a nehladiť na príslušníkov iných národov cez objektív toho svojho.

Janka Švecová, University of Washington, USA (Seattle)

V Štátoch som rok študovala psychológiu cez program Open Society Foundation. Štipendium pokrylo všetky výdavky: musím priznať, že tak dobre, čo sa týka toho, čo som si mohla dovoliť, som sa ešte nemala. Spokojn som bola aj s prijatím na škole - študovalo tam veľa zahraničných študentov, o ktorých sa staralo špeciln oddelenie. Jeho pracovníci boli nielen ochotní, ale naozaj dokázali aj pomôcť. Bývala som v internáte priamo v „campuse“. Bolo to sympatické miestečko, o ktoré sa starali samotní jeho obyvatelia. Znamená to, že namiesto vrátnika alebo pracovníkov internátu, si študenti, ktorí v ňom bývali, rozdelili služby a sami viedli jeho chod.

Kvalita štúdia sa prejavila hlavne v prístupe k prednáškam i cvičeniam zo strany profesorov i študentov. Každý sa viac snažil, nič sa tam nevlkalo tak, ako často na Slovensku. Okrem toho sa dval oveľa väčší dôraz na to, aby študent premýšľal a prejavil svoje vlastné postrehy a názory na vec, na rozdiel od prilišného zdôrazňovania faktov a ich memorovania na slovenských vysokých školách.

Do Ameriky som odchádzala s určitými predsudkami, s pocitom že sa mi ľudia, čo tam žijú, s ich ľacnou kultúrou určite nebudú páčiť. Myslím, že som si

všetky noviny ho obviňovali z pokrytectva kvôli nedostatočnému zdrazneniu omylov v dvadsiatom storočí. Holanďania o sebe tvrdia, že vo všeobecnosti neuznávajú autoritu. Dôležitý je jednotlivec, ktorý má právo na vlastný názor. Máločo sa mu zakazuje, nič sa mu neprikazuje.

Človek ako ja, rozmazaný bratislavským UPC-čkom, automaticky hľadá aj v inom štáte centrum pre mladých. Miesto, kde by mohol svoj duchovný život zdieľať so svojimi rovesníkmi. Nedel'n omša v "kostole študentov" ma presvedčila, že v Holandsku zrejme funguje celoživotné vzdelávanie - aj tam prevládali skôr starší ľudia. A tak sa moja duša musela uspokojiť s dočasnou samotou. Nikdy by som neverila, ako dokáže duchovn samota s človekom zatriasť.

Monarchia na bicykli

Holandské kráľovstvo je kráľovstvom na koleších. Počet bicyklov je dvojnásobne väčší ako počet áut, pre cyklistov sú vyhradené špeciln červené chodníky aj stojany na bicykle pred každou budovou. A keďže na bicykli sa chodí doslova všade - do školy, do kostola, do obchodu, na disco - jedna z prvých otázok zahraničného študenta by mala byť, kde bicykel zoženie. "Choď k železničnej stanici a ukradni si tam nejaký," odpovedali mi moji pragmatickí spolubývatelia. Pri stanici si totiž bicykle odkladali ľudia, ktorí vlakom

odchádzali do iného mesta na celý deň do práce a vracali sa až večer. Neskôr mi došlo, že to v žiadnom prípade nebol žart, skôr "národný šport". Niekoľkokrát sa stalo, že sme ráno v chodbe nášho „student house-u“ napočítali o jeden bicykel viac či menej. Paul Robssen (26) totiž po nočnom fláme zbadal nejaký bicykel len tak pohodený - síce so zámkom, ktorú potom musel odpíliť, ale nie pripevnený o stĺp či zábradlie. A tak si ho prehodil cez plece a priniesol domov. Druhý raz si zase niekto takto odniesol bicykel niektorého z našich spolubývajúcich. "Nie je to nič zvláštne," vysvetľoval Paul, "raz sa to stane tebe, inokedy to spraviš ty niekomu inému. Ja som mal svoj vlastný bicykel iba raz - kúpili mi ho rodičia, keď som bol mladší. Ale odkedy mi ho ukradli, vystriedal som ich už aspoň dvanásť."

Futbal a multietnická spoločnosť

Holandským národným športom bez úvodzoviek je futbal. Mali sme šťastie zažiť jeho silu tesne pred majstrovstvami Európy. Krajina sa vtedy zmenila na oranžovú masu (podľa kráľovského rodu Oranžovcov), ktorá nehovorila o ničom inom. Prejavili sa však aj skryté konflikty medzi obyvateľmi: v druhej polovici storočia totiž v štáte pribudlo občanov so surinamským, marockým a najmä tureckým pôvodom. Po zápasoch Holandska s Tureckom - ešte pred samotnými majstrovstvami - sa neraz ulice premenili na futbal kopancov a naháňačiek, bez futbalovej lopaty.

Vo všeobecnosti však v Holandsku multikultúrna spoločnosť funguje bez väčších problémov: pribúdajú islamské školy, ktoré sa snažia vychovať dobrých moslimov a zároveň holandských občanov, po uliciach vidíte vykračovať si arabské ženy so šatkami na hlavách; veľký počet národností tu vytvára z ľudí pestrofarebnú zmes.

Marihuana ako turistický suvenír

"Niekdedy ma trochu nahnevá, keď sa ma na príklad vo Francúzsku najprv spýtajú, či pri sebe nemám trochu trávy," sťažuje sa Marielle a vzápätí dodáva: "Potom si však uvedomím, že aj to je prejav slobody v mojej krajine, a pocítim naopak hrdosť." Zo skrinky pri posteli vyberá malé vrecúško s vysušenými "rastlinami", zopár z nich zabalí do cigaretového papierika, zapáli si, potiahne a nerobí pri tom nič trestné. Podľa holandského zákona o drogách, tzv. Opium Act, totiž užívanie drog nie je trestným činom. Drogová závislosť je považovaná za chorobu, nie za zločin - preto ak trebárs polícia chytí človeka pod vplyvom drog, nepošle ho do väzenia, ale do sociálneho zariadenia na liečenie závislostí. Trestným činom je naopak predaj, distribúcia i samotné dr-

žanie tvrdých drog. U ľahkých drog je povolené určité minimálne množstvo. Na rovnakom princípe sú založené aj „coffee shop-y“: legálne sa v nich môže predávať po päť gramov marihuany alebo hašišu pre jedného zákazníka; naopak, zakázaný je v týchto podnikoch predaj alkoholu.

Štúdium v zahraničí - a prečo nie?

V Holandsku som prišla o zopár ilúzií, miliónkrát som sa cítila sama a miliarda vecí sa mi tam nepáčila. Veľmi ma neoslovili Holanďania ako ľudia - zdalo sa mi, že sú príliš prefilozofovaní, vlažní, všetko majú a nič ich nedokáže nadchnúť k slzám či rozčúliť do hlasnej zúrivosti. Chýbali mi hory, ich najvyššia "hora" má 321 m...

Ale štúdium v zahraničí je práve o spoznávaní - negatív, pozitív, a hlavne odlišností jednotlivých krajín. Poznanie obohacuje a nemyslím tým len na počet eur, ktoré študentovi prídu na účet, ak získa štipendium. Preto končím reklamným sloganom: Zobuď sa! Život ti za všetky vedomosti zaplatí!!!

Lucia Kubošová

Ameriku jednoducho musela "odžiť" na vlastnej koži, aby som pochopila, že jej obyvatelia sú v podstate veľmi milí ľudia, ochotní pomôcť a hrdí na to, čo majú. Najprv sa mi zdalo smiešne, že majú všade vlajky a že o svojom štáte hovoria s takou hrdosťou. Potom som si však uvedomila, že práve to je niečo prirodzené. U nás chce väčšina ľudí odísť, a málokto sa snaží o to, aby sme Slovensko pozdvihli. A tak si vlastne za túto situáciu do určitej miery môžeme sami.

Peter Skačan, Bridge Business College, Austrália (Sydney)

Po dôkladnom prieskume agentúr organizujúcich študijné pobyty v Austrálii som sa rozhodol pre agentúru jednej Slovenky, žijúcej v Sydney. Celé vybavovanie mi trvalo asi mesiac, ale dá sa to stihnúť aj rýchlejšie.

Školné som platil dopredu na účet školy, čo by sa mohlo zdať príliš rizikové, ale netreba zabúdať na to, že toto je Austrália, a nie Slovensko. Tu nie je hlavný cieľ niekoho okradnúť, alebo oklamať.

Kým sme sa spolu s ďalšími šiestimi kamarátmi po príchode zorientovali, vyskúšali sme zopár prechodných ubytovaní. Teraz bývame blízko centra. Všetci Slováci tu bývajú v prenajatých bytoch. Na začiatku možno niektorí niekoľko mesiacov bývajú v rodinách, ale to je dosť drahé.

Ľudia sú v Austrálii veľmi priateľskí, slušní a, čo na Slovensku nevidieť, usmievajú sa. Žije tu veľa rôznych národností, a tak sa nikto nenadraduje, nikto vami nepohŕda, ak nehovoríte perfektnou angličtinou.

Škola je tu veľmi voľná - keď človek nemôže, tak jednoducho nepríde. Je útulne zariadená: je tu posilňovňa, kuchynky, televízna a spoločenská miestnosť, internet 10 hodín denne. Všetko to zodpovedá austrálskej životnej úrovni, ktorá je naozaj veľmi vysoká; nedá sa povedať, že by tu človeku materiálne mohlo niečo chýbať. Samotná úroveň vzdelávania je priamo úmerná sume, ktorú je človek ochotný za školu obetovať - najlepšie sú na tom univerzity, ktoré si však väčšina Slovákov nemôže dovoliť.

Zatiaľ som nenašiel miesto, kde by sa stretávali veriaci mladí ľudia. Celkovo chodia v Austrálii do kostola väčšinou starší, z ktorých väčšina chodí veľmi často aj na prijímanie.

(pripravili: Martina Zuberská, Lucia Kubošová a respondenti)

RADY NAD ZLATO

Na čo si treba posvietiť pri predkladaní žiadosti o štipendium:

Odporúčania

Odporúčací formulár je niekedy priložený k prihláške, inokedy ho pedagóg napíše na samostatný list. Je dobré, ak o odporúčanie požiadáš pedagóga, ktorý ťa najlepšie pozná. Pedagóg by mal spomenúť študijné výsledky, školskú aj mimoškolskú aktivitu. Odporúčanie by malo byť osobné, úprimné a plné konkrétnych detailov. Malo by sa venovať aj tvojím charakterovým vlastnostiam. Príliš formálne alebo stručné hodnotenie môže pôsobiť ako indiferentné, a odporúčanie s prílišným množstvom superlatívov ako nedôveryhodné.

Motivačný list

V tomto liste sa prelínajú prvky životopisu s opisom perspektívnych plánov uchádzača. Hlavne treba výstižne odpovedať na otázky, ktoré zaujímajú výberovú komisiu, napr.: kedy si sa začal uchádzať o odbor, prečo je táto oblasť pre teba najvhodnejšia. Treba sa však vyhnúť odpovediam, o ktorých si myslíš, že ich komisia chce počuť - takýto postup je väčšinou komisiu zrejmy a nemusí ti prospieť. Motivačný list by mal byť osobný, zaujímavý, má vyjadrovať sebadôveru a nadšenie pre štúdium. Mal by tiež byť prehľadný, primerane stručný, a najmä úprimný.

Jazykové skúšky

Vierohodnosť jazykových znalostí zvyšujú doklady o urobených medzinárodne uznávaných jazykových testoch. Mnohé z nich sa dajú robiť aj na Slovensku.

Odporúčané skúšky:

anglický jazyk - TOEFL (550b), Cambridgeské skúšky (Certificate in Advanced English);

francúzsky jazyk - DALF,

nemecký jazyk - ZMP;

španielsky jazyk - DSE.

Okrem potvrdení o týchto skúškach sa uznávajú aj potvrdenia o znalosti jazyka od zahraničných lektorov.

Užitočné web stránky:

www.braintrack.com (4750 vzdelávacích inštitúcií v 144 krajinách)

www.saia.sk

www.osf.sk

www.saaic.sk/Socrates

(Spracované podľa Bulletinu SAIA)

organizácie, zaoberajúce sa študijnými pobytmi v zahraničí

Slovenská Akademická Informačná Agentúra (SAIA) - Servisné centrum pre tretí sektor

kontakt:

Ružová dolina 6
P. O. Box 42
820 05 Bratislava 25
tel.: 07/ 5541 03 87, 5541 03 96,
e-mail: saia@saia.sk
<http://www.saia.sk>

SAIA na základe zmluvy s Ministerstvom školstva SR od 1. januára 2000 zabezpečuje tri programy:

Akcia Rakúsko - Slovensko

Program bilaterálnej spolupráce medzi rakúskymi a slovenskými univerzitami. Možnosť získať finančnú podporu predloženého projektu, napr.: účasť na konferencii alebo exkurzii, na letnej odbornej škole či na jazykovom kurze. Najbližšia uzávierka: 15. december 2000; 15. marec, 15. máj, 15. september 2001

CEEPUS

(Stredo európsky výmenný program univerzitných štúdií)

Program multilaterálnej spolupráce univerzít v Rakúsku, Bulharsku, Českej republike, Chorvátsku, Maďarsku, Poľsku, Slovinsku, Rumunsku a na Slovensku. Zabezpečenie štipendia pre štúdium vo vybraných krajinách. Najbližšia uzávierka: 15. január 2001

Akademické mobility

Najrozsiahlejší program, ktorý poskytuje štipendiá v rámci bilaterálnych dohôd SR a približne 30 štátov. Finančné krytie štúdia závisí od konkrétnej dohody, štipendium však väčšinou kryje všetky náklady. Štipendijné pobyty sú časovo ohraničené od troch mesiacov do piatich rokov. Cestovné náklady vybavuje Dom zahraničných stykov, do jeho kompetencie už naopak nepatrí správa štipendií - v roku 1998 totiž jeho úlohy opätovne prevzala SAIA.

Požadované prílohy k prihláške:

Životopis s fotografiami, odborný program študijného pobytu, motivácia, akceptačný list zahraničnej univerzity, doklad o jazykových znalostiach, odporúčania od dvoch vysokoškolských profesorov, resp. docentov na hlavičkovom papieri domácej univerzity; fotokópia maturitného vysvedčenia, jazykových certifikátov, výpis skúšok z indexu - s úradným prekladom týchto dokladov (v niektorých prípadoch až po konkurze). Približne rovnaké časti by mala obsahovať žiadosť o štipendium aj cez ostatné organizácie, ktoré ďalej uvádzame, preto ich nebudeme opakovat.

Hodnotenie:

Členmi konkurznej komisie, ktorá vyberá študentov pre štipendijné pobyty, sú odborníci z vysokých škôl v danom obore, zástupca MŠ SR, príp. zástupca zastupiteľského úradu danej krajiny. V hodnotiacej tabuľke udeľujú uchádzačom body od 1 do 10, v šiestich oblastiach: Študijný program, Motivácia, Akceptácia, Študijné výsledky, Odporúčanie a Jazykové schopnosti. Bodové zhodnotenie študijných výsledkov: do 1,2 - 10 b; do 1,5 - 8 b; do 2 - 6 b; nad 2 - 1 b.

Najbližšie uzávierky prihlášok:

- január
  - Nórsko, India
- február
  - (1. 2.) Belgicko, Čína, Dánsko, Fínsko, Holandsko, Luxemburgsko, Švédsko;
  - (8. 2.) Taliansko
  - (22. 2.) Kuba, Španielsko
  - (28. 2.) Maďarsko
- marec
  - (1. 3.) Grécko, Poľsko, Slovinsko
  - (6. 3.) Česká republika
  - (13. 3.) Bielorusko, Bulharsko, Rumunsko, Ukrajina
  - (22. 3.) Rusko
- apríl
  - (3. 4.) Nemecko - Bavorsko, Portugalsko
  - (5. 4.) Egypt, Maďarsko, Sýria, Turecko
- máj
  - Mexiko 2002-2003
- jún
  - Japonsko 2002-2003

Výsledky:

V školskom roku 2000/2001 získalo štipendium 420 študentov -

1. UK Bratislava: 187
2. Prešovská univerzita: 59
3. UMB B. Bystrica: 54
4. UKF Nitra: 40
5. EU Bratislava: 29

Najčastejšie zastúpené fakulty: filozofická (Fif UK 130), pedagogická, obchodná

Nadácia Otvorenej Spoločnosti - Open Society Foundation (NOS - OSF)**Kontakt:**

Baštová 5
811 03 Bratislava
tel.: 07 54 41 47 30, 54 41 69 13
e-mail: osf@osf.sk
http://www.osf.sk

Štipendijné ponuky NOS - OSF sú koordinované na medzinárodnej úrovni, ako výsledok dohody medzi hlavným donorom, Inštitútom otvorenej spoločnosti, a univerzitami, resp. inými partnermi (napr. MZV Veľkej Británie). Úlohou nadácii Georga Sorosa, akou je aj NOS - OSF, je predložiť žiadosti uchádzačov univerzitám, ktoré si sami vyberú svojich kandidátov.

NOS - OSF poskytuje vo väčšej miere postgraduálne programy, o ktorých však v Tíme tohto čísla kvôli nedostatku miesta nebudeme informovať. Programy štipendijných pobytov pre vysokoškolských študentov:

Undergraduate Exchange Program

Jednoročný program štúdia na amerických univerzitách pre študentov 2. ročníka VŠ v oblastiach: amerikanistika, dejiny umenia, klasické štúdiá, politológia, komparatívna literatúra, kultúrna antropológia, medzinárodné vzťahy, sociológia, ekonomická teória, žurnalistika, história a umelecké odbory. Pokryté sú všetky náklady, v minulom roku boli poskytnuté štyri štipendiá.

Najbližšia uzávierka: 1. december 2000

Sorosov doplnkový grant

Program poskytuje čiastkové granty študentom spoločenských a humanitných vied a umeleckých odborov, ktorí už majú pokrytú väčšinu nákladov na štúdium.

Najbližšia uzávierka: apríl 2001

Demokracia a rozmanitosť

Intenzívny trojtýždňový program seminárov o kritických momentoch v demokracii, ktorého absolventi získajú oficiálny certifikát. Je určený pre študentov a doktorantov sociálnych vied.

Najbližšia uzávierka: máj 2001

Národná kancelária programu SOCRATES**kontakt:**

Staré Grunty 52
842 25 Bratislava

NK poskytuje študentské mobilné granty jednotlivým vysokým školám, s ktorými uzatvorila kontrakt. Výšku grantov si určujú VŠ, NK odporúča prideľovať min. 300 Eur na mesiac. K tejto čiastke je možné získať dodatočný grant z Európskej komisie - celkovo však výška štipendia nepresahuje 500 Euro. Ponuku miest na zahraničných univerzitách a výberové konania na ich obsadenie si koordinujú samotné VŠ. Grant vo väčšine prípadov pokrýva prevažnú časť výdavkov, NK prepláca aj cestovné poplatky.

Obdobie štúdia v zahraničí má byť plne uznané - hoci na niektorých fakultách (napr. Fif UK) vo vyšších ročníkoch ešte nefunguje kreditný systém, a preto nie všetky výsledky zahraničného pobytu sú uznané.

Uzávierka prihlášok: individuálne termíny, ktoré si určujú VŠ

Dĺžka študijného pobytu: 3 - 12 mesiacov

Odporúčame sledovať informácie na internete

PREDPLATNÉ

V roku 2001 vyjde 5 čísel Nových dimenzií (február, apríl, jún, október, december).

Cena za jeden výtlačok je:

25 Sk.

Ročné predplatné je:

125 Sk.

Objednávky časopisu:

poštou na adresu:

Univerzitné pastoračné centrum
Nové dimenzie
Staré grundy 36
842 25 Bratislava

e-mailom:

predplatne@dimenzie.sk

zaslaním poštovej poukážky:

Tatra banka a. s. Bratislava
č. ú.: 266 571 6002 / 1100

Na poštovej poukážke (objednávke) nezabudnite uviesť koľko kusov z každého čísla ND chcete odoberať, u starých predplatiteľov aj prípadnú zmenu adresy.

Časopis Vám budeme posielat dovtedy, pokým nevyčerpáte svoj peňažný kredit.

U hromadných distribútorov sa podmienky upravujú individuálne.

Okrem predplatného môžete prispieť na časopis aj finančným darom, za ktorý vám vopred ďakujeme.

!!! SÚŤAŽ !!!

Každý, kto zaplatí celoročné predplatné Nových dimenzií, bude automaticky zaradený do zlosovania o 3 CD/MC gospelovej hudby podľa vlastného výberu.

Výsledky zlosovania uverejníme vo februárovom čísle.

Členovia redakcie a ich rodinní príslušníci sú zo súťaže vylúčení.

!!! SÚŤAŽ !!!

A Postova poukazka na Sk ..... h ..... slovom .... SK ..... h ..... Tatra Banka a. s., Bratislava 2665716002/1100		Sk ..... Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grundy 36, 842 25 Bratislava Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100	Sk ..... Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grundy 36, 842 25 Bratislava Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100	Sk ..... Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grundy 36, 842 25 Bratislava Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100	Zuctovacie data platiteľa: Odosielateľ:	Zaplatena sadzba:
K. symbol: 0179 817 11 Odosielateľ:		V. symbol: Odosielateľ:	K. symbol: 0179 Odosielateľ:	V. symbol: Odosielateľ:	K. symbol: 0179 Odosielateľ:	
K. symbol: 0179 817 11 Odosielateľ:		V. symbol: Odosielateľ:	K. symbol: 0179 Odosielateľ:	V. symbol: Odosielateľ:	K. symbol: 0179 Odosielateľ:	Ustrizok pre prijimatela
K. symbol: 0179 817 11 Odosielateľ:		V. symbol: Odosielateľ:	K. symbol: 0179 Odosielateľ:	V. symbol: Odosielateľ:	K. symbol: 0179 Odosielateľ:	Podacie cislo
K. symbol: 0179 817 11 Odosielateľ:		V. symbol: Odosielateľ:	K. symbol: 0179 Odosielateľ:	V. symbol: Odosielateľ:	K. symbol: 0179 Odosielateľ:	801-215/97
K. symbol: 0179 817 11 Odosielateľ:		V. symbol: Odosielateľ:	K. symbol: 0179 Odosielateľ:	V. symbol: Odosielateľ:	K. symbol: 0179 Odosielateľ:	Okr. peciatka

Supis prevodov položka
číslo:

NEVYPLAČAJTE V HOTOVOSTI

Penaznom ustave v .....
Uhradte touto post. poukazkou Sk .....
z mojho (nasho) uctu číslo .....
nazvom .....
v prospech uctu uvedeného na prednej strane poukázky a vo
variabilnom symbole uve te: .....

dňa: .....
podpis podľa podpisového vzoru

Likv.	Kontr.

Sprava pre prijímateľa

- ☐ Objednávam si ..... ks
z každého čísla časopisu ND
- ☐ Posielam dar ..... Sk
- ☐ Mám záujem o staršie čísla ND
(nový predplatiteľ zadarmo)
- ☐ Predplatiteľský bonus pre:
(nový predplatiteľ tu môže uviesť meno osoby,
ktorá mu časopis ND odporučila)
- ☐ Časopis mi posielajte na adresu:
(vyplňte, len ak je iná, ako adresa odosielateľa)

Časopis Vám budem posilať dovtedy,
pokým nevychrápate svoj peňažný kredit.

Penazny listok

Pocet	Hodn.	Sk	h
	5000	000	
	1000	000	
	500	00	
	200	00	
	100	00	
	50	0	
	20	0	
	10 Sk		
	5 Sk		
	2 Sk		
	1 Sk		
	50 h		
	20 h		
	10 h		
	ostatne		
Uhrn			

Penazny listok

starostlivo uschovajte!
Pri reklamácii ho predložte!

Ziadat o patranie po poukazke
je mozne do 1 roka po jej podani
na postovu prepravu.

Poukazocene za poukázky vyplá-
tene v hotovosti a urcene na pripí-
sanie na ucet adresata v penaz-
nom ustave cini:

do sumy: 500,- Sk 4,-Sk
do sumy: 1 000,- Sk 8,-Sk
do sumy: 5 000,- Sk 10,-Sk
do sumy: 50 000,- Sk 15,-Sk
za kazdych dalsich
50 000,- Sk alebo ich cast 6,-Sk

Reklamacia c. ....

.....
podpis pracovníka posty

!!! Bonus !!! noví predplatitelia

Noví predplatitelia, ktorí si
zaplatia aspoň ročné pred-
platné, majú možnosť získať
zadarmo staršie čísla
Nových dimenzií.

Ponuka platí do vypredania
zásob starších čísel.

!!! Bonus !!! starí predplatitelia

Kto získa aspoň **troch** no-
vých predplatiteľov, má ná-
rok na **ročné predplatné** ča-
sopisu Nové dimenzie zadar-
mo.

Kto získa aspoň **piatich** no-
vých predplatiteľov, má ná-
rok na **dvojročné predplatné**
časopisu Nové dimenzie za-
darmo.

Na uplatnenie predplatiteľského bo-
nusu je potrebné, aby bolo na zadnej
strane poštovej poukázky uvedené va-
še meno.

Starí predplatitelia si môžu
objednať aj staršie čísla
Nových dimenzií v cene

10 Sk / kus.

Ponuka platí do vypredania
zásob starších čísel.

www.rim2000.sk
XV. stretnutie mládeže

- informácie
- fotografie
- svedectvá
- listy

pohľad z „druhého brehu“ **Ako sa žije poľskému kňazovi na Slovensku**

Je streda popoludní, tlačím prstom na biely zvonček fary vo Veľkých Levároch. Otvorí mi útlý mladý muž, Jaroslav Kinka - poľský kňaz pôsobiaci na Slovensku. Jaroslav sa hneď rozhovorie, svojou príjemne plynulou slovenčinou, aj keď s poľským prízvukom, rozpráva, ako sa žije poľskému kňazovi na Slovensku. . .

Odkiaľ ste k nám prišli a čo vás priviedlo až sem, do Veľkých Levár?

Som z mesta Koscierzyna, ktoré má asi 20 tisíc obyvateľov a leží na severe Poľska - 60 km od Gdaňska. Po maturite na gymnáziu som išiel k Rádu Resurrectionistov, resp. Kongregácie zmŕtvychvstania nášho Pána Ježiša Krista, rok som bol v noviciáte, a potom v seminári na Pápežskej akadémii teológie v Krakove. Hneď po ukončení štúdia začali predstavení našej rehole uvažovať o pôsobení na Slovensku, a tak potrebovali troch dobrovoľníkov. Dvaja starší sa prihlásili, tretí mal byť novokňaz. Tak sa ma pán provinciál spýtal, na čo som mu odpovedal, že pôjdem, len ak sa nikto iný neprihlási. Spolužiáci si robili posmech, volali ma "Pepiček". Už vtedy som sa jedoval, že nerozlišujú Slovákov od Čechov. Po vysviacke pri obede pán provinciál vyhlasoval, kto kam pôjde, a mňa vyhlásil na Slovensko. Mama síce plakala, akoby som išiel na koniec sveta, ale upokojila sa, keď ma prišli po roku navštíviť. Aj keď som vždy chcel pracovať v Poľsku, pociťoval som radosť, že budem vôbec prvým Resurrectionistom na Slovensku. Prvý rok som teda pôsobil v Zlatých Moravciach, a potom prišiel Veľké Leváre, kde pôsobím doteraz.

Aký je váš dojem zo Slovenska - čo vám tu chýba, a čo ste naopak objavili ako niečo nové? Aké sú rozdiely medzi poľskými a slovenskými mladými ľuďmi?

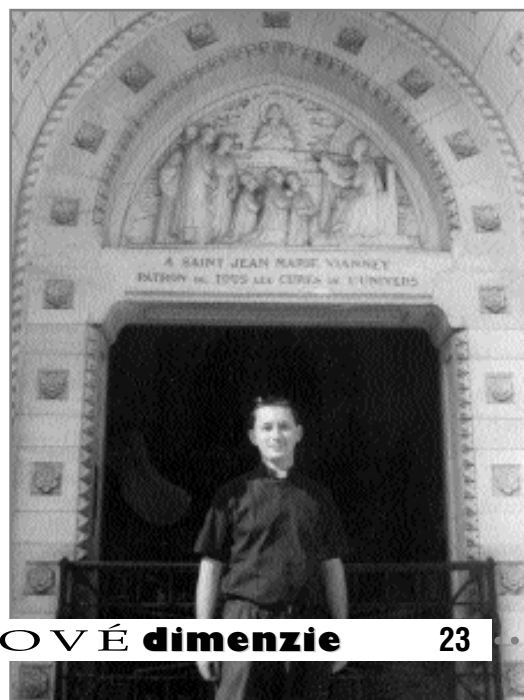
Tak v prvom rade, v Poľsku som nepracoval - po kňazskej vysviacke som mal dovolenku a potom som išiel hneď sem - a tak to, čo viem, viem z počutia, zo stretnutí s našimi kňazmi. Globálne veľký rozdiel medzi mládežou v Poľsku a tu nie je. Predtým, za totality, Cirkev v Poľsku bola živšia ako tu, mohla verejne pôsobiť, mládež sa stretávala v Cirkvi, fungovali krúžky, to všetko existovalo. Keď sme prišli na Slovensko, všimol som si veľké nadšenie z viery, keďže komunizmus padol - všetci mladí chceli patriť k nám, a potom to nadšenie akoby zmizlo, vytratilo sa. Postupne, keď sa na to dívam po rokoch, v Poľsku i tu, keď prišiel liberalizmus, túžba po majetku, a zaliali nás iné moderné prúdy, autorita Cirkvi v Poľsku možno i

viac stratila než tu. Či tu mala Cirkev autoritu, to musí posúdiť niekto starší ako ja. Skôr "mať, ako byť" dnes zaujíma ľudí, ako to Svätý otec veľakrát hovorí. Človek sa nepozera na človeka, ale má túžbu dosiahnuť to, či to. Západ tento stav spoločnosti asi už má za sebou, ale u nás to ešte len musíme prekonať.

Ako slávia Poliaci cirkevné sviatky? Inak ako Slováci?

V Poľsku, napríklad, boli aj sú roráty, a tu ľudia nevedia, čo to je. Sú to mariánske sväté omše v období adventu skoro ráno o šiestej. Sú zamerané na príchod Pána Ježiša. Deti prichádzajú a dostávajú obrázky. . .

Ideme ďalej - po advente sú Vianoce: Tu sa prežívajú radostne, ale mám taký dojem, že v Poľsku ešte radostnejšie. Koledy a pesničky sú o čosi živšie - neviem, možno je to len môj súkromný pocit. Vo vianočnom období sa v Poľsku koná koleda, čo znamená, že kňaz chodí a navštevuje všetky domy vo farnosti, a vysväcuje ich. Samozrejme tie domy, kde ho chcú prijať. Ja tu chodím, ale len k tým, ktorí ma pozvú, nikam sa nevnučujem. Je to pekné, keď kňaz navštívi svojich farníkov a v pokoji si s nimi môže pohovoriť o živote. Potom, cez Veľký pôst sa na Slovensku konajú krížové cesty, a u nás sú "Božské žale" - to je rozjímanie o utrpení Pána Ježiša, o dejinách našej spásy, má tri časti a spieva sa pravidelne v nedeľu cez Pôstne obdobie. Ale to asi nikde vo svete nie je - len v Poľsku.

Veľká noc má svoju oktavu, čiže osem dní. Potom je Nanebovstúpenie, a ešte Božie telo má svoju oktavu, čo na Slovensku tiež nie je. Okrem veľkej procesie na Božie telo je celý týždeň každý deň po večernej svätej omši malá procesia okolo kostola. Hlavný rozdiel vidím asi vo výzdobe a oslavovaní sviatkov. V Poľsku sú bohatšie ako tu. Betlehemy pripravujú vždy veľa dní dopredu, rovnako ako Hrob Pána. Na Zelený štvrtok, keď je Pán Ježiš v Olivovej záhrade, robí sa oltár s heslom.

Niektoré zvyky som zaviedol aj na Slovensku: teraz, počas adventu sa spoločne modlíme breviár pred rorátovou svätou omšou, a som rád, že chodí aj 80 - 100 ľudí, čo je viac ako večer. V Levároch máme aj spevokol, ktorý žne úspechy, takže snažíme sa, aby tu boli Vianoce naozaj bohaté.

V západnej Európe, kde je dostatok, až prebytok materiálnych vecí, možno pozorovať trend až symbolického života veriacich, než je napríklad u nás. V Bretónsku na väčšej dedine je omša výlučne raz do týždňa. Aký je váš pohľad na vieru v európskych rozmeroch?

Keď sa vrátíme do dejín, vieme, ako to vo Francúzsku dopadlo. Za revolúcie bol štát veľmi laicizovaný, ale na druhej strane, Svätý otec hovorí, že Francúzsko je najstaršia dcéra Cirkvi. Problém je v tom, že kňazov je tam málo. Časopis "Život cirkvi" zase uvádza, že veľa ľudí vo Francúzsku sa vracia k Cirkvi. Jednoducho vždy a opäť dozrievajú k tomu, že mať nie je všetko. Hľadajú duchovné hodnoty. Z počutia viem, že mládež sa vo Francúzsku rozhoduje vstupovať do prísnejších komunít, ako sú ostatné. Ale keď tam niekto patrí do Cirkvi, tak sa do nej aj zapája. Tu máme možno plný kostol, ale sú ľudia, ktorí si odbavia svätú omšu, a dajú si pokoj. Všade je to tak, ale aj tam sa nájdu ľudia, ktorí chcú prehĺbiť svoju vieru - určite. V Poľsku to za totality riadil kňaz. Na Slovensku myslím, že totalita nedovolila, aby všetko riadil kňaz. Tí, ktorí sa Cirkvi venovali viac, boli za to prenasledovaní. Na

Západe sa určite skupinky laikov zapájajú do činnosti Cirkvi, ale má to aj svoje riziká: nové prúdy - napr. kňazská vysviacka žien, súhlas s cirkevným rozvodom. Jednoducho, je to proti učeniu Cirkvi a na vine je to, že tej-ktorej spoločnosti je príliš veľa dovolené.

Myslíte si, že príčinou hlbšieho života veriacich na Slovensku je možno aj súčasná nepriaznivá životná úroveň? Môže byť nedostatok príčinou zvýšeného utiekania sa k Bohu?

Keď má človek ťažší život, vtedy viac rozmýšľa a obracia myseľ na Pána Boha. Ten, ktorý má málo, nie je otrokom toho, čo má. Dôležité je to vnútorné bohatstvo.

Je Cirkev ešte stále tým stmelujúcim prvkom pre spoločnosť?

V 80-tych rokoch boli názory, že Cirkev v roku 2000 už nebude existovať. Svätý otec sa však svojimi cestami na Západ a Východ otvoril problémom ľudí bez rozdielu, oslovil celý svet. Vďaka tomu si ľudia všimli, že tie pravdy, ktoré Cirkev hlása už 2000 rokov, dávajú náplň, že sa Cirkev jednoducho preberá. Úloha Cirkvi je dnes stále ťažšia, čelí pokroku, ľudia komunikujú stále rýchlejšie. Ale keď sa človek zastaví, uvedomí si, že Cirkev nám niečo ponúka!

Nechystáte sa osloviť nejakú inštitúciu a požiadať o grant, napríklad na pomoc Rómom v obci, ich deťom, aby boli viac vedené k viere, alebo na pomoc sociálne slabším obyvateľom?

Pravidelne dvakrát do roka sa zapájame do celoslovenskej cirkevnej zbierky na charitu. Ideálne by bolo, keby na fare boli skupinky ľudí na tieto činnosti. Máme tu funkčnú Katolícku jednotu, minulý týždeň predávali kresťanské knižky a mali veľký úspech. Organizujeme aj púte - Rím, Fatima, Poľsko, tento rok sme boli vo Francúzsku. Starosť o chudobných tu chýba - a mala by byť. Keď sa niečo aj organizuje, je na to malá skupinka ľudí. Máme aj aktívnu modlitbovú skupinu. Odkedy som tu, vydávame na fare katolícky časopis Smäd. Mladí sa stretávajú s deťmi, ale bohužiaľ, nemá kto hrať na gitare. Kto chce, nech príde.

Cirkev za posledných desať rokov veľa prežila - tento rok sa pápež Ján Pavol II. ospravedlnil za všetky prehrešky Cirkvi vôbec. Aký máte pocit z toho, že práve Poliak očistil Cirkev od týchto prehreškov?

Ospravedlnenie Svätého otca mnohí kritizovali, mnohí si z neho robili posmech. Keď to však sledujem a obraciam sa do dejí, zdá sa mi, že sa to podobá tomu, čo urobili biskupi v Poľsku v 70. rokoch: vzťahy medzi Nemeckom a Poľskom boli vtedy napäté, až strašné. A poľskí biskupi, a

Svätý otec bol jedným z nich, napísali biskupom do Nemecka list, v ktorom stálo: "Odpúšťame, a prosíme o odpustenie." Vtedy komunisti kričali, ale po páde komunizmu sa k takýmto aktivitám všetci vracajú, i bývalí komunisti. Jednoducho, bolo treba tých 15 až 20 rokov, aby ľudia pochopili, aký bol zmysel tohto činu. Nebola to žiadna provokácia, išlo o zmierenie medzi Poliakmi a Nemcami. Ešte prosto nedozrel čas. Svätý otec akoby predbehol to všetko, a je potrebných takisto 15 až 20 rokov, aby bolo vidieť ovocie toho, čo teraz urobil.

Čo povieť na rozdielnosť pohľadov na svet ortodoxných a liberálnych katolíkov? Je známe, že niektorí kňazi sú napríklad za zrušenie celibátu, aký je váš názor?

S celibátom to bolo tak, že na začiatku sa kňazi ženili, nie? Svätý Peter mal manželku. V prvých storočiach kňazi normálne mohli mať manželku. V liste Sv. Pavla Titovi stojí, že biskup má byť manžel jednej manželky. Ale potom Cirkev asi dospela k názoru, že kňaz, ktorý je určený na to, aby slúžil ľuďom, jednoducho neplní dobre svoje povinnosti, zanedbáva buď rodinu, alebo Cirkev. Preto je to dnes tak, ako to je.

Sú medzi vašimi priateľmi i katolíci z iných krajín? Neláka vás spoznávať ešte ďalšie krajiny, prijali by ste ponuku pôsobiť inde ako na Slovensku?

Ja patríam do medzinárodnej rehole, čiže mňohí, ktorí boli so mnou v seminári, pôsobia v USA, Kanade, na Ukrajine, Taliansku, Nemecku, Rakúsku. To sú kňazi, s ktorými sa stretávame, viem, aké majú problémy. Raz do mesiaca máme stretnutie - kňazskú rekolekciu v Rakúsku alebo na Slovensku, vždy inde. A byť v inej krajine? Ak ma rehoľa pošle, pôjdem, ale zatiaľ som tu. Západ ma veľmi nezaujíma. Keď máme napr.

v Rakúsku rehoľnú omšu a je tam 15 ľudí, tak to je úplne mŕtve, studené... Zatiaľ sa cítim dobre tu. Ale v reholi platí - raz som tu, zajtra možno inde.

Život v dnešnej dobe nie je ľahký, kladie človeku rôzne úskalia. Aký je váš odkaz a posolstvo slovenským mladým ľuďom na začiatku nového milénia? Čo podľa vás znamená nové tisícročie pre katolícku obec vôbec a aj pre celý ostatný svet?

V každom z nás to ego zapríčiňuje, že sú tie maličké vojny v nás - nenávisť, hnev, závišť. Veľakrát človek nevie odpustiť a neuvedomuje si, že to prakticky zaťažuje jeho samého. Prakticky by sme mali začať bojovať u seba, a potom by tie vojny zmizli. Ako hovorí Svätý Otec, treba prosiť o odpustenie, možno nie tak verejne, ale aspoň Ježiša Krista, a potom odpustiť skutočne, a zo skúsenosti viem, že človeku sa žije lepšie. Slovo odpustenie by asi malo byť to posolstvo do nového tisícročia, aby sme skutočne vedeli odpúšťať a aby sa Cirkev zmierila, aby bol naozaj len jeden pastier a jedno stádo.

Aké je vaše osobné motto do života?

Moje motto som si dal vytlačiť na primičný obrázok - citát zakladateľa nášho rádu - Bogdana Jaňského. To bol človek, ktorý bol slobodomurár, stratil vieru, a potom, keď sa k nej vrátil, začal hlboko prežívať svoj život. Čítam jeho poznámky, takže sa stále vraciam k jednej jeho myšlienke: "Bohu som všetko dlžný. V ňom je celá moja nádej".

On si vlastne uvedomil, že sa vzdialil od Boha, keď v mladosti veľa navyvádzal, a napáchal hriechy. Každý z nás sa možno neraz vzdáľuje od Pána Boha, ale keď sa zamyslí, a vráti sa k nemu cez sviatosť, vtedy si uvedomí, že vlastne všetko dosiahol vďaka Božím milostiam.

Za rozhovor ďakuje Hana Škriňová

LEUVEN - V meste (piva a) čokolády...

"No ten naj naj naj dôvod, prečo Ti vlastne píšem je, že som práve dnes dostal správu o prijatí na Katolícku univerzitu v Leuven, v Belgicku, a tak od radosti vyskakujem až po strop..."

Tak nejako som sa koncom apríla s dobrou správou pochválil bratovi. A naozaj, vyskakoval som pri tom... Z hľadiska vlastného úsilia odôvodnene. Po niekoľkých mesiacoch zvažovania možností, a hlavne po usilovnom písaní listov a zháňaní potrebných dokumentov, som mal konečne pocit, že moja námaha nebola zbytočná. Či bol dôvod k radosti aj z hľadiska objektívneho, čiže z hľadiska kvality Leuvenskej univerzity a kvality študentského života, o tom sa postupne presviedčam až teraz, keď tu žijem...

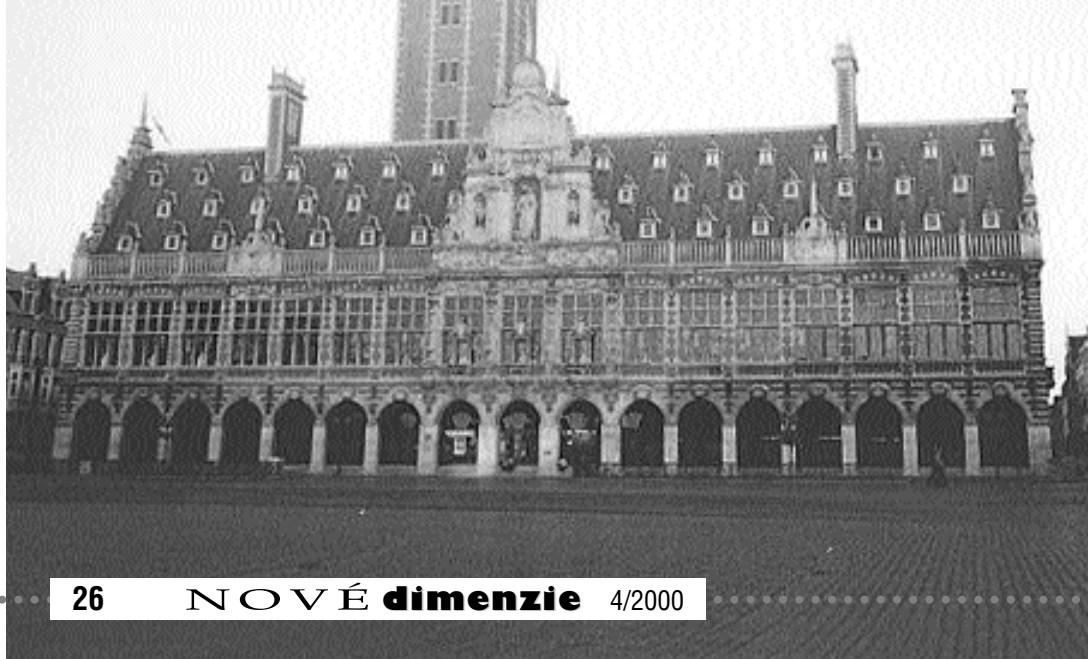
Leuven

Leuven je takmer deväťdesiatistícové mesto, situované veľmi výhodne len pol hodiny cesty vlakom od neoficiálneho hlavného mesta Európskej únie Bruselu. Je to univerzitné mestečko par excellence. So svojimi 575 rokmi existencie (ak, pravda, neberieme do úvahy niekoľkoročné zrušenie za Napoleóna) je Katolícka univerzita v Leuven najstaršou existujúcou katolíckou univerzitou na svete. Za tých takmer šesť storočí sa tu vystriedali osobnosti aj takého kalibru, ako Adrián z Utrechtu, ktorý bol v roku 1522 zvolený na pápežský stolec a prijal meno Hadrián VI.; dlhé roky tu prednášal Justus Lipsius, filológ, právnik a historik; ďalej matematik Gemma Frisius, slávny kartograf Gerard Mercator, botanik Rembert Dodoens, otec modernej anatómie Andreas Vesalius, no zo všetkých najslávnejší a najvplyvnejší bol bezpochyby Erazmus Roterdamský, ktorý tu štyri roky žil a pôsobil.

Katolícka univerzita v Leuven tak nadobudla vynikajúcu reputáciu a aj z vlastnej skúsenosti viem, že "za morom" je považovaná za jednu z najprestížnejších univerzít sveta, čo sa humanitných vied týka. V súčasnosti tu študuje 26 368 študentov, z čoho 2163 (8,2 %) tvoria zahraniční študenti; pôsobí tu 4663 profesorov a výskumných pracovníkov, organizovaných do rámca 13 fakúlt, 50 katedier a zhruba 240 oddelení; medzinárodný charakter univerzity podčiarkujú aj štyri kompletne anglické akademické programy: filozofia, teológia, "religious studies" a kanonické právo.

Európske štúdiá

V angličtine je prednášaný aj program, ktorého som účastníkom: Európske štúdiá (M. A. in European Studies). Tento interdisciplinárny akademický program vznikol v roku 1988 ako odpoveď na rastúci dopyt po odborníkoch pre európske záležitosti. Deväťdesiatimi predmetmi, z ktorých si každý študent vyberá ľubovoľných osem (jedinou podmienkou pri výbere predmetov je, aby boli rovnomerne rozložené do dvoch semestrov), kurz pokrýva oblasť ekonomiky, európskeho práva, politológie, sociolingvistiky a kulturológie. Prospekty sľubujú zaujímavé možnosti budúcej kariéry v rôznych oblastiach európskej integrácie - aká je realita, to vám zatiaľ povedať neviem. Sám by som po skončení rád pokračoval v štúdiách a v rámci PhD sa špecializoval na vzťahy Cirkvi a štátu v Európe. Všetko je to ešte len v štádiu plánov. To, čo môžem povedať s istotou už teraz, je fakt, že prednášatelia sú tu na vysokej úrovni, prednášky sú kvalitné a ja sa teším onému hrejivému pocitu, že som sa niečo naučil.

Mesto, kde tečie pivo a čokoláda

Mimo pokusu o alúziu na Písmo, tento podtitulok skutočne vyjadruje charakteristické črty Leuven. Možno aj preto ten úspech univerzity - dovolil by som si poznamenať s dávkou jemnej irónie. V Belgicku sa varí zhruba **350 rozličných druhov piva** a aj samotné Leuven má - ako inak - svoj pivovar. Stella Artois, Leffe Blond a Leffe Bruin, Hoegaarten a mnohé iné, skutočne originálne chutiace piva lákajú predovšetkým mladých obyvateľov tohto univerzitného mestačka do kaviarní, barov a krčmičiek, čo sú s takmer matematickou pravidelnosťou (a dosť hustou) rozložené pozdĺž príjemných gotických uličiek a námestí. Tešiť sa zo života, alebo, ako to tu často počuť, "to have fun", je v Leuven rovné samozrejmosti, ktorú najmä mladší študenti občas zdôrazňujú až s nástoječivosťou dogmy. Jednako, šťastím je, že nikto neimplikuje opak: ak sa teda riadiš zásadou "gaudeamus igitur", si normálny; ak však miesto piva dávaš prednosť vynikajúcej belgickej čokoláde niekde doma pri knihe, nikto ťa za nenormálneho ani nevyhlási, ani nebude považovať.

Zatiaľ čo leuvenské pivo a čokoláda dodávajú chuť študentskému životu, leuvenské počasie dokáže človeka akurát tak znechutiť. Problém je v tom, ako to tu ktosi výstižne vyjadril, že neustále musíš so sebou nosiť dáždnik aj slnečné okuliare. Výsledkom je, že v polovici októbra všetci zahraniční študenti bez výnimky a aj mnohí Belgičania poctivo rabujú obchody s hygienickými vreckovkami a večer si na cestu svietia červenými „raťafákmi“. Jednako, mestočko Leuven by nebolo tým, čím je, keby sa na adresu počasia nemohli vzťahovať rôzne žartovné poznámky. Nech už teda tečie pivo, alebo sa leje z oblohy, Leuven si uchováva svoje čaro.

Čo dodať na záver?

Rád by som svoje rozprávanie uzavrel odpoveďou na otázku položenú v úvode, či bol dôvod k radosti z prijatia na Katolícku univerzitu v Leuvene naozaj oprávnený. Jednoznačne áno. Samozrejme, každé opojenie z "novoty" postupne vyprchá, no až potom človek naozaj zisťuje, čo získava. Na jednej strane je tu celkom dobre viditeľný pokrok vo vzdelaní. No na druhej strane - a to zrejme platí o všetkých prípadoch štúdia v zahraničí - je tu síce menej očividný, no nemenej reálny rast osobnosti. Dobré to vystihuje parafráza na známe porekadlo: V koľkých krajinách/kultúrach si žil, toľkokrát si človekom. Domov sa už nikdy nevrátiš taký istý. Ak dokážeš novú kultúru akceptovať s otvoreným srdcom, ak príjmeš fakt, že nie si na Slovensku a nemôžeš od svojho nového prostredia chcieť, aby bolo Slovenskom, nielenže uvidíš hodnoty, ktoré by ti inak zostali ukryté, ale kde si v hĺbke v tebe bude mocieť láska. Nuž a či nemožno už toto samotné považovať za pokrok a dôvod k radosti?

Štefan Štofánik

AMBICIÓZNOSŤ

Dnes sa dostávame na **kizkú plochu**. Byť ambicióznym sa dnes stáva moderným. Ježiš nám však odporúča, aby sme sa neusilovali o to, aby sme boli prví, ale naopak: o to, aby sme boli poslední, ba sluhami všetkých. Tieto slová mnohým z nás zaznievajú pravdepodobne veľmi nepríjemne. **Veď čo je zlé na tom, keď sa snažím v živote vyniknúť alebo uplatniť?**

Poznám veľa ľudí, ktorí sú nadaní a ktorým teda odporúčam, aby sa nebáli presadzovať. Dokonca si myslím, že ambicióznosť je jednou z povinností zdravého kresťana. Veď o čom inom sú podobenstvá o talentoch a mínach? Keď som tak nad tým uvažoval, napadlo mi, že jadrom tohto problému, ako mnohých iných jemu podobných, nie je to, že by sa človek nemal usilovať o ambicióznosť, ale skôr to, že tu často ide o tancovanie na hrane. **Problémom je vyváženosť, správna miera, schopnosť rozpoznať, kedy je moja snaha o ambicióznosť zdravá a kedy už začína byť nebezpečná.** Preto je nevyhnutné ambicióznosť postaviť do správnej perspektívy a rešpektovať jej limity.

Americký františkán **Richard Rohr** vo svojej knihe Objaviť Eneagram. Prastarý nástroj na novú duchovnú púť popisuje človeka neukojenej a nezvládutej ambicióznosti takto: "Pokušením [ambiciózneho] človeka je efektívnosť a výkonnosť. Na tomto si zakladá kapitalistický systém. Je to jeho dogma: "Kto sa dostatočne namáha, ten sa môže vypracovať vysoko." Výrazom tohto postoja je spoločnosť USA.^[1] Týka sa to všetkých Američanov, lebo celá naša spoločnosť je týmto myslením nainfikovaná. Je to vidieť z toho, ako zaobchádzame s armádou chudobných. S tým, kto sa nedokáže dostať do prúdu americkej strednej vrstvy, sa zaobchádza ako s malomocným, hľadá sa na neho ako na menejcenného a morálne podradného. Chudobní nie sú hodní toho, aby si ich niekto všimal. Konečne, za svoju situáciu si môžu sami. Tak nejako znie krédo americkej spoločnosti. Americké "evanjelium" výkonnosti, blahobytu a úspechu je také dominantné a všeobecne uznávané, že dokonca ani valná väčšina tých, ktorí chodia celý život do kostola, nemá výrazne odlišnejší systém hodnôt, ako majú ich "neveriaci" susedia. Pravdu povediac, tento postoj sa prenáša aj do duchovnej oblasti. Náboženstvo sa stáva čím ďalej tým viac istým druhom duchovného konzumizmu. Odráža sa to vo svedectvách "duchovného" úspechu amerických teleevanjelistov: nadšení jedinci, naplnení vitamínmi, prekypujúci

veselosťou a optimizmom a s Ježišom vo svojom srdci. Ježiš sa predáva ako recept k úspechu a kríž už nehrá žiadnu rolu. A ak je kríž predsa použitý, potom tak, že je prezdobený leskom, žiarou a neónom. Dokonca aj Kristova smrť sa príliš rýchlo prejde ako príbeh víťazstva. Lenže zo "slova kríža" niet možnosti urobiť príbeh úspechu. Kríž znamená, že Kristus naplno zakúsil porážku kríža a pil z trpkého kalicha až po dno. Tento kalich Krista nemiňa. Musí ho ochutnať. Spoločnosť, ktorá je nasmerovaná na úspech, nie je schopná nasledovať tento model. Kultúra strednej vrstvy sa vyhýba neúspechu a porážke. Sme asi prvá generácia vo svetových dejinách, ktorá si pomocou prosperity vykúpila svoju cestu von zo skúsenosti zlyhávania."^[2]

Ježiš dnes hovorí o napojení života na kríž. Keď predpovedá svoje utrpenie (a Peter protestuje), tím dáva najavo, že život bez kríža nie je možný. Mnohé veci musia byť vykúpené krížom.

Otázka znie: Čo je na tom zlé, že chceme život bez kríža? Prečo by sme nemohli žiť z bezbrehej ambicióznosti, a teda bez kríža?

Bezbrehá ambicióznosť a život bez kríža nie je možný z viacerých dôvodov: prvý sa odohráva **na poli spoločenskom**. Samozrejme, závisí od nášho pohľadu. Nikto na svete nás nemôže prinútiť, aby

sme zdieľali hodnoty evanjelia. Ale faktom je, že evanjelium reaguje na ľudské neresti a ukazuje spôsob, **ako vybudovať lepšiu a spravodlivejšiu spoločnosť**. Inými slovami, Božie kráľovstvo. A Božie kráľovstvo je tam, kde sú si ľudia rovní. **Fakt je ten, že ak je niekto prvý, musí tu byť aj niekto, kto je posledný.** Ak je to záležitosť zdravej súťaže, prečo nie? Ale ak je to záležitosť "kto z koho", potom to nie je v poriadku. Ak kráčame hore po chrbtoch iných, potom je to hriešne, a teda odsúdeniahodné. To nie je spôsob, ktorým môže dôjsť ľudská spoločnosť k pokroku. Veď sa len pozrime na nerovnosti v ľudských spoločnostiach. **Prečo je vo svete toľko chudobných a zranených? Preto, lebo jestvujú ľudia, ktorých ambicióznosť a potreby nemajú hraníc.** Preto je podľa Ježiša vždy nutné usilovať sa o spravodlivosť a limity: limity vo svojich vlastných potrebách a tiež schopnosť vidieť tých, na úkor ktorých máme my viac, než potrebujeme.

Ježiš **k sebe pozýva deti a odporúča svojim učeníkom**, aby práve takéto deti prijímali. Ak chceme spoznať pravý zmysel tejto myšlienky, treba sa pozrieť do Ježišovej doby. Deti tam mali najmenší status. Biblista John Pilch hovorí, že kým v našej západnej kultúre kladieme deti na prvé miesto a sme schopní riskovať takmer všetko, aby sme zachránili dieťa, na Strednom východe v dobe Ježišovej (a niekde dokonca ešte aj dnes) tomu bolo inak. V týchto kultúrach malo dieťa najmenší status. Doslova hovorí: Istý teológ uvádza, že "ak by dom zasiahol oheň, manžel má na prvom mieste zachraňovať svojho otca, potom svoju matku, potom svoju manželku a až nakoniec svoje dieťa. Alebo keď v krajine nastal hlad, deťom sa podával pokrm až ako posledným, až po tom, čo sa nasýtili dospelí. V rodine a v komunite deti nemali žiadny status. Malé dieťa bolo rovné otrokovi. Až keď dieťa dosiahlo vek dospelosti, stalo sa slobodným človekom, ktorý mal, okrem iného, právo zdediť rodinný majetok. Samozrejme, to neznamená, že deti neboli milované. Samozrejme, že áno. Veď pre rodinu boli nádejou pre budúcnosť".^[1] Preto nemať dieťa bolo tým najhorším údelom. Lenže v porovnaní s dospelým bolo dieťa na poslednom mieste. A navyše, ak bolo úplne malé, bola to najodkázanejšia bytosť na svete. Toto malo byť pre Ježiša motto. Ako keby tým chcel povedať: "Áno, staraj sa aj o postupu a buď ambiciózný. Lenže pozeraj sa aj okolo seba. Ty nie si ostrovom. Na svete je veľa ľudí. A ty sa o nich musíš zaujímať. Tvojou povinnosťou je tiež

prispieť nejakým dielom, aby bol svet aspoň trochu spravodlivejší. A najlepším spôsobom na to je služba."

Ďalší dôvod sa odohráva **na rovine osobnej**. Naučiť sa aj prehrávať alebo uznať, že aj pády a neúspechy sú súčasťou života, môže byť krokom k šťastiu a životu v pokoji. **S honbou za úspechom to môže byť tak, ako s každou závislosťou.** Čím viac sýtite tohto molocha, tým je hladnejší. Problém je v tom, že krmíte nesprávny hlad. Veď či nepoznáte ľudí, ktorí idú povedzme za titulmi a sú nimi ovešaní ako vianočný stromček a pritom sú stále nespokojní? Keď preniknete do ich vnútra, zistíte, že tam nejde o zvyšovanie profesionálnej kompetencie, ale o riešenie problému povedzme so sebaúctou. Ak je to tak, potom niet úspechu, ktorý by im stačil definitívne, nebude pochvaly, ktorá by im stačila, nebude výsledku, s ktorým by takýto človek bol spokojný. A tak sa rodí peklo. Aj v jeho vnútri, aj v jeho okolí.

Je zaujímavé, že ľudia, ktorí si osvoja **takýto cieľ, t. j. dosahovať úspechy a kráčať za každú cenu k veľkosti, si časom vypracujú aj vlastnosti, ktoré im v tom pomáhajú. Sem patrí hlavne podvod, nečestnosť, klamstvo, ba často i lesť.** Hore sa nejde vždy ľahko. A je veľa tých, ktorí túžia po tom istom. Poctivou cestou sa tam človek nedostane. A sme pri nečistej hre. Pekným príkladom môže byť starozákonný Jakub, ktorý bol tak veľmi nasmerovaný na prvenstvo, že klamal od svojej mladosti. Jeho najbizarnejším činom bolo, keď oklamal svojho otca Izáka, aby získal prvorodenectvo, ktoré patrilo jeho staršiemu bratovi Ezauovi. Je pravda, že sa mu to za pomoci matky podarilo, lenže z jeho života to urobilo peklo. Jakub musel za svoje podvody tvrdo pykať. Musel utekať pred svojím bratom a sám sa stal obeťou podobných intríg zo strany iných. Našťastie, poučil sa z toho a zmenil sa. Intrigán a nenásytný ambicióznik sa stal skromným a vyrovnaným človekom (por. Kniha Genezis, kapitoly 27 až 33).

Nech teda aj nás Pán vedie k tomu, aby sme si zachovali ambicióznosť: ak máme nadanie, choďme za jeho rozvojom. Ale zároveň nech nás vedie k tomu, aby sme čestnosť a lásku k tým, ktorí nemajú toľko, ako my, dokázali postaviť na prvé miesto. A to preto, lebo sme uverili v Krista a v jeho program, ktorý je schopný vybudovať spravodlivý svet.

Milan Bubák SVD

[1] Čitateľov by som chcel upozorniť, že mojím zámerom nie je kritizovať ani kapitalizmus, ani USA. Práve naopak: kapitalizmus pokladám za správny systém a v USA som našiel veľa vecí, ktoré pokladám za modelové nielen pre občiansku spoločnosť, ale aj pre Cirkev. No tieto slová, ktoré pochádzajú od Američana, sú skôr poukazom na to, kam to môže viesť, ak sa nerešpektuje nutná vyváženosť. A je dobré počuť to z úst človeka, ktorý kritizuje vlastné rady.

[2] Richard Rohr and Andreas Ebert: *Discovering the Enneagram. An Ancient Tool for a New Spiritual Journey*. Crossroad, New York, 1990, str. 69-70. Kniha vyšla aj v českom preklade. Richard Rohr, Andreas Ebert: *Enneagram. Devět tváří duše. Synergie*, Praha, 1977.

[3] John J. Pilch: *The Cultural World of Jesus*. The Liturgical Press, Collegeville, Minnesota

No, videli sme Nó...

Názov pripomínal starú slovenskú baladu. Bulletin avizoval prvky japonského divadla Nó, prílohu - znenie balady - dostali diváci v angličtine...

Vo dvorane VŠMU sa zotmelo. V popredí javiska na táckach horeli biele sviečky nastokané do piesku, vzadu na točitom schodisku čupeli tri malé stromčeky borovic. Tak nejako to býva v japonskom divadle Nó.

Ozval sa ostrý zvuk flauty. Na scénu vstúpili postavy - komorná (**kyôgen** v podaní Anny Caunerovej) a knieža (**waki** v podaní Jozefa Fručeka). Zvláštnym rytmickým, no súčasne presne členeným krokom navodili atmosféru rytmu slovenskej balady, popretkávané jej znením vo francúzštine. Na scénu vstupuje ďalšia postava - kňazná (**šite** v podaní Anny Sedláčkovej) - tentoraz v japonskej maske **omote**. Kostýmy vo farbách Slnka a Mesiaca (zlatej a striebornej) pripomínajú Japonsko a stredovek súčasne. Spolu s vejármí a presnými pohybmi, rytmom reči a rytmom jednoduchých hudobných nástrojov vytvárajú dojem vlnenia, dojem vody. Na brehu Dunaja sa začína odohrávať smutný príbeh o smrti Našej panej kňahne...

Z tohto krehkého a jemného dielka jasne cítiť rukopis jeho režisérky Anny Hlaváčovej, ktorú som kedysi stretávala na škole (VŠMU). Dnes ju stretávam zriedka - väčšinou v chráme alebo v

"chráme múz" - teda v divadle, najviac však pri rôznych aktivitách spojených s jedným alebo druhým spomenutým miestom. Tentoraz som ju však nestretla. A tak vynikol rozhovor o nej bez nej. S nenápadnou autorkou nápaditých kostýmov.

Predstavenie vo mne zanechalo veľa dojmov a veľa otázok, ktoré zapríčinili vznik tohto článku. Najsilnejším bol však pocit, že vzniklo dielko "spriaznených duší".

Kostymérka

Som Jana Sedláčková, pochádzam z Trenčianskych Stankoviec, chodím na VŠVU do 4. ročníka - odbor odevný dizajn. Jeden semester som strávila aj na textilnej tvorbe. Som rodená textiláčka - to už nič nezmení a nezmením to nikdy v živote. Teraz som našla niečo nové - chcela by som sa venovať aj divadlu.

Mojou veľkou láskou je reštaurovanie, takže som taký remeselník. Určite by som sa chcela živiť niečím, čo je spojené s historickým kostýmom.

Mám 22 rokov.

Mám za sebou nejaké súťaže v Taliansku, kolektívne výstavy v Senici, Liptovskom Mikuláši, Bratislave, autorskú výstavu v Trenčíne. Boli sme vo Francúzsku s kolektívnym projektom, v januári sa chystám na jeden semester do Fínska, veľmi sa tam teším, lákajú ma strohé formy prejavu...

Naša pani kňahne

Začneme teda o tejto hre. Najskôr som sa spoznala s Aňou a ona ma začala zasväcovať do svojich myšlienok, zámerov a ja som sa medzi tým všetkým snažila niekde nájsť. Najskôr bolo všetkého trochu veľa a rýchlo. Veľmi som sa tešila, že som ju spoznala a že som dostala tú možnosť uvažovať v rozmedzí medzi formou a obsahom, priestorom a časom, ktoré vytvárajú divadlo. To bola vlastne moja prvá skúsenosť na tejto pôde.

Zaujal ma tvorivý postoj Ani, že spojila stredovekú baladu so svojím obľúbeným japonským Nó, čo je dosť nezvyčajná forma a v divadle na Slovensku sa objavila asi prvýkrát (teda ja som sa s tým ešte nestretla). Mojou úlohou bolo prepojiť toto Japonsko so slovenskou stredovekou baladou.

Aňa mi najskôr hrala na klavíri - svoje pocity, pritom mi recitovala túto baladu po francúzsky,

čo sa aj používa hre. Najskôr som z tých stretnutí bola veľmi zmätená, ale postupne sa to rodilo. Prvý návrh však nikdy nie je finálny. Postupne sa formuje. Chodila som na skúšky a pozerala som sa na choreografiu... a potom tu boli podmienky, ktoré si dala Aňa: maska, ktorú urobil Juraj Vitek, kostýmy, ktoré by mali byť k tomu, vejáre - tie použila z japonskej školy a celé to chcela vo farebnosti Slnka a Mesiaca. Ja som teda mala tieto informácie a potom som začala tvoriť.

Robila som všetko od výberu materiálu a návrhov až po realizáciu a samotné úpravy na hercoch.

Premiéra bola už v decembri minulého roku. Predstavenie však hrávame zriedka a obávam sa, že tak skoro sa znovu neobjaví, pretože každý z nás je na inom konci. Anička, tá je v Liberci, Jozef je vo Viedni a najväčší problém je stretnúť sa. Sú dosť zaneprázdnení... Viem, že Aňa by si želala, aby sa to hralo.

Stretnutie "spriaznených duší"

Mňa poznal Juraj Vitek, ktorý robil masku. On ma zavolať k Ani. Predtým som ju nepoznala. Oslovil ma a vlastne ihneď, ako sme sa s Aňou stretli, niečo medzi nami zaiskrilo. Asi je to viac ako priateľstvo. Mám radosť, lebo vo svete umenia som bola taká - sklamaná - zo všetkého - z tej dravosti a niekedy perverznosti, neviem to ani vyjadriť. Bola som akoby stratená. Nechcem na Aňu skladať ódy, ale ona je osoba, ktorá mi dala svetlo, už viem, že sa dá ísť aj takto. V tom je veľmi výrazná. V realizácii jasnej a dobrej myšlienky. Má odvahu a pozná veľa ľudí. Vlastne ona oslovila všetkých. Všetci sú to jej priatelia. Páči sa mi aj jej prístup k týmto ľuďom. Nie sú to - povedala by som - "klasickí tanečníci", ale každý z nich je svojský a ona im dala priestor. Sú talentovaní... a tak to nejako vzniklo.

Divák to nemá ľahké...

Áno. Ale tým, že forma bola minimálna, aspoň ja som ju tak vnímala, práve tým mal človek priestor aj na to, čo bolo pod ňou. Práve tá jednoduchosť bola očistná, tá ťažká krása bola katarzná, aspoň pre mňa to tak bolo, hladilo ma to po duši - možno aj tým, že som priložila ruku k dielu. Potom to človek vníma inak. Veď sa aj hovorí, že keď umelec vytvorí dielo, je to ako jeho dieťa. Tak ja som sa o to svoje dieťa starala. Ale uznávam, že to bol ťažký oriešok. Dosť ťažký.

Predstavenie je však úplné až nakoniec, teda so všetkým - s kostýmom, s atmosférou, aj s tou prítomnosťou diváka.

Čisté jemné Japonsko, ťažký stredovek a budúcnosť

To nie je pravda, že Japonsko je čisté a jemné. Študovala som veľa japonských predstavení Nó - v knižniciach a tak. Na mňa to pôsobilo skôr veľmi obligátne a ťažko. No nemám pocit, že by toto spojenie bolo náročné.

Je zaujímavé, že Aňa chce tieto kostýmy ešte využiť - chce robiť Pašie. Som veľmi rada, že Aňa so mnou ráta, že možno vyjadrujem jej zámery v oblasti kostýmu, v odevu, a budem sa ďalej snažiť ich prečítať. Začali sme pracovať na novom predstavení, ale nebudem to prezrádzať. Nech je to prekvapenie.

A to je všetko.

Rozhovor skončil. Tak ako predstavenie. Moje pocity boli rovnaké. Veľa dojemov a veľa otázok. Pociť, že vzniklo dielko "spriaznených duší" však ostal najsilnejší. A predsa, ešte jeden pocit - že toto predstavenie treba vnímať ako divadlo Nó - možno presne nevieme, čo znamenajú slová (Nó sa hráva v starej japončine), ale ak dáte šancu tomu, čo je jemnejšie a vnímavejšie ako ľudský rozum, pociťte rovnakú "spriaznenosť" ako všetky zúčastnené duše.

-zm-

divadlo

podpíšte sa mi, prosím, na disketu... **Bezpečnosť osobných kľúčov**

e-podpis

V dnešnej digitálnej dobe sa stáva paradoxom, že na internete sa dá obchodovať, ale nedajú sa uzatvárať záväzné obchody. Dajú sa poslať dokumenty, ale nedajú sa doručovať záväzné dokumenty, ako sú napríklad daňové priznania. Jednoducho nie je možné overiť právoplatnosť dokumentu tak, aby to obstálo aj pred súdom. Na to slúži totiž stále len vlastnoručný podpis. Internet je výborné médium, nie je však bezpečné. Práve o možnostiach digitálneho podpisu ale aj jeho uznávaní našou legislatívou je dnešný článok.

Predstavme si, že by sme daňové priznanie vyplnili na www stránke daňového úradu a následne daň zaplatili pomocou internetbankingu, alebo pracovnú zmluvu by sme jednoducho poslali zamestnávateľovi mailom. Táto budúcnosť je však už na dosah. Technológia existuje, chýba len zákon, ktorý by ju umožňoval. Zákon o elektronickom podpise je kľúčový pre prechod do informačnej spoločnosti a uľahčuje život bežnému občanovi a robí úradníka opäť o niečo zbytočnejším. Ako to ale celé funguje? Nie je aj tu možnosť zneužitia?

Asymetrické šifrovanie

Pri použití digitálneho podpisu sa využívajú algoritmy asymetrického šifrovania. Tieto algoritmy sú špecifické tým, že sa pri nich používa jedno heslo (A) pre zašifrovanie a druhé (B) pre odšifrovanie textu. Pýtate sa, že či sa nedá táto šifra nejakým spôsobom prelomiť? Dá, ale počet kombinácií rastie exponenciálne s dĺžkou hesla, takže si stačí zvoliť dostatočne dlhé heslo a je to. Pri použití 16 znakového hesla je už šifra v reálnom čase neprelomiteľná. Ak vás zaujíma ako presne fungujú algoritmy asymetrického šifrovania odporúčam zdroje na internete.

Elektronický podpis

Pri elektronickom podpise sa heslám zvykne hovoriť kľúče. Jeden kľúč vlastní odosielateľ a je to vlastne akási jeho pečiatka, ktorou preukazuje svoju totožnosť. Tento kľúč mu pridáva tzv. certifikačná autorita (CA). Musí to byť inštitúcia, ktorá je všeobecne dôveryhodná, kvôli prípadnému zneužitiu jej právomocí. Druhý kľúč je verejne prístupný a slúži na odšifrovanie. Dokument sa nešifruje celý, ale len kontrolný súčet dokumentu. Ide o krátky reťazec, ktorý sa vypočítava konkrétnym algoritmom. Tento súčet je vždy iný pre každý dokument. Čiže ak sa zmení čo len jedno písmeno textu, kontrolný súčet bude úplne iný. Tým je zaručená pravosť odosielaného dokumentu. Prijímateľ si vyžiada od CA verejný kľúč odosielaťa a odšifruje kontrolný súčet, ktorý porovná s vypočítaným kontrolným súčtom dokumentu, ktorý prišiel elektronickou poštou. Ak sú totožné, tak je dokument overený. To, že sa šífuje len kontrolný súčet dokumentu má tú výhodu, že aj pri nedostupnosti verejného hesla sa dá dokument aspoň prečítať. Samozrejme, pravosť v tomto prípade dokumentu nie je zaručená.

Svoje osobné kľúče si treba teda starostlivo chrániť pred zneužitím, každý je sám zodpovedný za zneužitie svojho kľúča. Pred súdom neobstojí tvrdenie, že váš kľúč bol zneužitý. Stačí, ak sa do vášho počítača na chvíľu dostane cudzia osoba. Preto sa odporúča aby sa tieto kľúče uchovávali na disketách alebo najlepšie na rôznych prenosných kartách. Prístup ku kľúčom sa dá zabezpečiť ešte ochranou heslom. Tu však treba dávať pozor aby sme nepoužili slabú ochranu. Úplným šialenstvom je nechávať si svoj kľúč v súbore na počítači s ktorým pracujú viacerí ľudia, prípadne sú jeho disky prístupné pre ostatných používateľov počítačovej siete. V prípade odcudzenia kľúča treba čím skôr kontaktovať CA, aby kľúč deaktivovali. Potom je kľúč považovaný za neplatný. Dodám ešte, že je dobrým zvykom certifikačných autorít vydávať kľúče len s obmedzenou platnosťou a po uplynutí istého časového obdobia dostanete nový kľúč.

Ako je to na Slovensku...

Slovenský zákon o elektronickom podpise je už na ceste. Zákon pripravila Slovenská asociácia pre elektronický obchod. Momentálne by mal byť na úrade vlády. Kedy sa však ním bude zaoberať vláda, ťažko povedať. Potom ho čaká ešte cesta do parlamentu a k prezidentovi. V susedných Čechách už podobný zákon celú túto cestu absolvoval a digitálny podpis je uznávaný na súde rovnako ako vlastnoručný podpis. Česká republika bola mimochodom jednou z prvých krajín ktorá takýto zákon schválila, dokonca predbehli aj USA, kde sa tento zákon schválil len s malým oneskorením za ČR. Nové technológie majú v Čechách oproti Slovensku v poslednom čase značný náskok. Neboli sme však nikdy spolu v jednom štáte?

Zákon nie je všetko

Po odsúhlasení zákona parlamentom však ešte bude potrebný nejaký čas na vybudovanie infraštruktúry pre certifikačné a registračné authority. Bude musieť vzniknúť Národný úrad pre elektronické podpisy, ktorý bude vydávať súkromné kľúče a taktiež akreditovať ďalšie inštitúcie pre vydávanie kľúčov. Odhaduje sa, že celé to bude stáť približne 100 miliónov korún, čo je mimochodom suma o niečo nižšia ako cena posledného referenda. Vynaložené peniaze by sa časom mali vrátiť na ušetrených mzdových prostriedkoch v štátnej správe. Otázne je, koľko sa bude platiť za vystavenie kľúča a za overenie dokumentu. Dúfajme však, že to budú len symbolické sumy. Potom by už nič nemalo stáť v ceste tomu, aby sme daňové priznanie vyplňovali cez internet. Každopádne sa použitím elektronického podpisu aspoň čiastočne odstráni zbytočná byrokracia na niektorých úradoch a povinnosť chodiť podpisovať zmluvy k notárovi. Zrýchli sa tým vybavovanie niektorých dokumentov. Ak sa už neviete dočkať - žiadny problém, elektronický podpis už môžete používať aj dnes. Jediným problémom je, že na súde vám ho zatiaľ nikto neuzná. Softvér je však už bežne dostupný a používa sa. Existujú aj certifikačné authority (napr. www.psc.sk), nie sú však štátom uznané.

-jožo-

B: Mirko, Mirko! Zima prišla!

M: Hmm...

B: Nooo, ešte nie celkom. Zatiaľ sa mi ani raz nepodarilo vidieť sneh, a vôbec, ktovie, či bude opäť taký biely...

M: Hmm...

B: ...a Ty sa mi stále neozývaš a neozývaš. Akoby si bol kdesi v Egypte, alebo čojaviemkde.

M: Hmm...

B: Tak to teda s Tebou nie je žiadna sranda a ako vidím, budem si tu musieť vystačiť sám. Takže dnes sme tu mali akože rozviesť dialóg o zime, o ochladení (nielen) ľudských vzťahov a vykompenzovať to poéziou... áno, presne o láske. Námet starý, avšak veľmi aktuálny.

Pohľadov na tento príjemný problém je niekoľko, my vám však ponúkame tie naše:

Báseň v tvare Z

Každá báseň má svojho adresáta,

aj táto.

Písal som ju

z myšlienok Tvojich pier

a vône vlasov.

Teraz ju čítaš,

si pri mne, viem to,

dávam Ti kúsok srdca,

nič inšie, len to.

Odteraz tá báseň

Patrí už len Tebe.

Nedá sa to vyjadriť

To, čo cítim v sebe...práve k Tebe...

(Bohuš)

Margarétka

margarétka
z mojich dlhých vlasov
sa pomaly zošmykla
a tíško cinkla o zem
zohol si sa
zdvihol ju
a nesúc na dlani
s úsmevom mi podával
margarétku
ktorá nezvädla

Odviata vetrom

Na malú fotku,
kde sa tak
krásne smeješ,
som Ti nakreslila
...krídla...
Nie vážne fúzy,
ale veselé krídla!
Hodvábne krídla slobody!
A vtom zafúkal vietor...

(dievčatko s menom Mirko)

Magnolia, réžia a scenár: Paul Thomas Anderson, USA, 1999, 189 min., www.magnoliamovie.com

Film ovenčený obrovským množstvom cien dorazil do slovenských kín viac ako rok po svojej americkej premiére. Jeho premiérovanie v najmenších bratislavských kinách, prakticky bez akejkoľvek reklamy, dávalo tušiť, že pôjde o filmovú lahôdku pre fajnšmekerov. Tento predpoklad sa bezozvyšku potvrdil.

Na svete sa dejú divné veci. Ľudské osudy sa preplietajú, dramatizujú a vrcholia v nečakaných situáciách. Je to slepý osud alebo Boží plán? Divák by sa mal zbaviť racionálnej optiky a pripustiť, že stať sa môže naozaj všetko: napríklad mŕtvy muž v potápačskom obleku na strome v lese či sebevrah padajúci zo strechy zastrelený nešťastnou náhodou počas pádu vlastnou matkou...

Keď prijmem takúto "logiku" pohľadu, potom sa môžeme pokojne oddať príbehom deviatich ľudí, prežívajúcich svoje osudy počas jedného dňa a noci v losangelskej štvrti San Fernando Valley. Všetko sa nejakým spôsobom točí okolo televíznej súťaže "Čo deti vedia?". Ide o vedomostný kvíz, v ktorom družstvo nadaných detí súťaží proti družstvu dospelých a v hre sú, samozrejme, veľké peniaze. Producent tejto súťaže a mediálny magnát Earl Partridge zomiera na rakovinu a zostávajú mu už len hodiny jeho stareckej existencie. Jeho manželka, o 40 rokov mladšia Linda, je na pokraji zrútenia. Vízia, že sa z luxusného reprezentatívneho doplnku miliónára stane bohatou dedičkou, ju vôbec neteší. Je zaskočená tým, že tohto zomierajúceho muža vlastne miluje a vôbec jej nie je jedno, že zomiera a trpí. Earlovi sa snaží pomôcť aj jeho ošetrovateľ Phil. Je to dobrák od kosti, a tak začne zhŕňať telefónne linky, aby splnil posledné pranie umierajúceho: stretnutie so svojím synom Frankom (Tom Cruise). Ten si zmenil priezvisko a

živí sa ako hlavný "guru" kurzu pre zvyšovanie sebavedomia mužov vo vzťahu k ženám pod "romantickým" názvom "Pretiahni a odkopni". Počas prestávky kurzu ho dnes čaká rozhovor pre televíziu, v ktorom redaktorka behom niekoľkých desiatok minút zničí jeho imidž úspechom sršiaceho sexistu, keď obnaží citlivé miesta v jeho utajovanej minulosti. Práve v tejto chvíli dostihne zdeptaného Franka telefonický hovor... Medzitým sa rozbieha vysielanie ďalšieho kola TV kvízu "Čo deti vedia?". Skutočnou hviezdou detského tímu je malý Stanley Spector. Najmä vďaka jeho geniálnym znalostiam deti už niekoľko týždňov bez milosti "ničia" jedno družstvo dospelých za druhým. A ich kontá (či skôr kontá ich peniazmi posadnutých rodičov) rastú do závažných výšok. Stanley cíti, že peniaze a súťaž neprinášajú do jeho vzťahu s otcom nič dobré, a rozhodne sa pre svojský protest... Moderátor kvízu Jimmy Gator sa dozvedel, že "vďaka" rakovine mu zostáva už len pár týždňov života. Chce nájsť svoju dcéru Claudiu a zmieriť sa s ňou. Tá však dostane z otca hysterický záchvat a vyhodí ho. Gator ešte netuší, že vo večernom vysielaní pre neho pripravila neprijemné prekvapenie nielen zákerná choroba, ale aj jedno z geniálnych detí... Jeho dcéra Claudia má obrovské problémy. Potáca sa bezcieľne životom a dávky kokainu strieda s náhodnými známosťami. Až dokiaľ sa v dverách jej bytu neobjaví policajt Jim Kurring. Jim je podobne ako ošetrovateľ Phill ďalším "dobrým anjelom" tohto príbehu: jednoduchý až trochu prihlúply, ale inak mierumilovný dobrák, neochvejne veriaci v spravodlivosť, ktorý každý večer kláka pri svojej posteli a modlí sa k Bohu za dievča, ktoré má Pán pre neho určite pripravené. Jim cíti, že je to práve to dievča, ktoré má doma hlasno hrajúcu hudbu, na ktorú sa na polícii sťažovali susedia. Má u Claudie šancu? A má Claudia vôbec ešte nejakú šancu? A nakoniec nesmieme zabudnúť na Donnie Smitha. Pred dvadsiatimi rokmi najväčšia hviezda spomínaného kvízu a geniálne dieťa. Dnes úplne strategická existencia, neschopná uplatniť sa ani v tej najjednoduchšej práci. Ten sa tiež konečne rozhodol dnes v noci vziať svoj život do vlastných rúk... Týchto deväť ľudských osudov sa rozvíja, vzájomne ovplyvňuje a

speje k vyvrcholeniu a katarzii, ktorá má podobu jednej z desiatich egyptských rán. Práve na ňu diváka pripravovali úvodne "neuveriteľné" príbehy.

Režisér filmu P. T. Anderson dokázal napísať aj vynikajúci scenár, ktorý dokáže držať diváka v napätí celé tri dlhé hodiny. Ani jeden z príbehov nemá hluché miesta, ani jeden sa počas filmu nestratí, ani nedostane na vedľajšiu kolaj. Dokonca, keď rozpráva jedna postava vidíme inú postavu, na ktorú sa vzťahuje presne to isté (vo filme sú napríklad tri dvojice otec - dieťa). Jednou z najkrajších scén filmu je, keď si zúfalá a sfetovaná Claudia začne pospevovať pieseň Save Me (Zachráň ma) a postupne sa k nej pridávajú všetky ostatné postavy príbehu. Aimee Mannová, interpretka a autorka tejto piesne, bola za ňu nominovaná na Oscara. Výborné je aj herecké obsadenie. Každý z deviatich predstaviteľov hlavných postáv podáva strhujúci výkon. Nominácia na Oscara a Zlatý glóbus sa ušili Tomovi Cruisovi. Ten svoju prvú šancu na skutočne charakterovú úlohu zvládol nad očakávanie. Tretia nominácia patrila filmu za originálny scenár. Nakoniec sa Magnolii žiadny Oscar neušiel. Americká filmová akadémia dala prednosť filmu Americká krása - ironickej satire na úpadok amerického sna. Škoda, že si akademici neuvedomili, že dnešná chorá spoločnosť potrebuje viac ako patológa pitvajúceho mŕtvolu, lekára schopného ponúknuť nádej a liek. A tým je, nielen podľa autorov jedného z najlepších amerických filmov 90. rokov, láska, odpustenie a zmierenie.

Outsideri (The Mighty), réžia: Peter Chelsom, USA, 1998, 100 min., www.miramax.com

Max Kane je chalan veľký, hlúpy a bez akéhokoľvek sebavedomia. Býva u svojich starých rodičov a tí, napriek tomu, že ho majú radi, si o jeho schopnostiach žiadne ilúzie nerobia. Veľká zmena v jeho živote

nastane, keď sa do susedstva prišľahuje Gwen Dyllonová so synom Kevinom. Ten je pravý opak Maxa: inteligentný, vzdelaný, vtipný, s bohatou fantáziou, ale hrb a zdeformované nohy robia z neho menšiu príšeru. Kevin trpí Morquitovým syndrómom. Rast jeho kostí sa zastavil, ale vnútorné orgány rastú ďalej a deformujú telo. Prognóza tejto choroby je nemilosrdná a Kevin ju pozná. No vôbec mu to neuberá z chuti do života. Kevin začne doučovať Maxa čítanie. Použije na to knihu dobrodružstiev kráľa Artuša a rytierov guľatého stola. Postupne sa mu podarí "rozhybať" všetky Maxove schopnosti, včítane fantázie a obaja spolu začínajú prežívať rytierske dobrodružstvo v reálnom živote. Keď si Max vysadí na plecía Kevina, stane sa z dvoch outsiderov jeden superhrdina, proti ktorému nemá šancu nielen banda grázla Bladeho, ale ani Maxov otec, ktorý po prepustení z väzenia (zabil Maxovu matku) unesie svojho syna. Nerozlučnému priateľstvu sa však postaví do cesty krutá realita...

Film vznikol podľa známeho románu Rodmana Phildricka *Freak the Mighty*. Tento citlivý príbeh je určený všetkým generáciám. Má svoje kúzlo, ako pre deti a mládež, tak aj pre dospelých. Inteligentne spracovanému filmu dominujú herecké výkony oboch detských hercov: mladistvého hromotníka Maxa stvárnil Elden Helson a Kevina si zahral Kiernan Culkin (bratské puto medzi ním a Maculayom - malým detským "sadistom" zo série *Sám doma* - sa nezaprie). V dospelých úlohách nájdeme na takýto typ filmu niekoľko prekvapujúcich tvárí: Sharon Stoneovú ako Kevinovu matku, Meat Loafa ako kumpána Maxovho otca a Gillian Andersonovú (alias agentka Scullyová z aktov *X*) ako šľapku Lorettu. Vďaka distribútorovi Sunfilm sa aj u nás podarilo trochu zaplniť prázdny segment filmov pre deti a mládež aj niečím iným, ako sladkými disneyovkami. Pokiaľ by ste film hľadali vo videopožičovni, treba hľadať pod českým distribučným názvom *Max a Kevin*.

The Three Tenors Christmas, MK/CD/MD/VHS/DVD, Sonny Music, 2000, 63:22 min., www.threetenorschristmas.com

Blížiaci sa čas Vianoc charakterizuje neobvyklý nárast počtu všetkých druhov hudobných nosičov s vianočnou tematikou. Ako huby po daždi sa objavujú málo známe vydavateľstvá a ešte menej známi interpreti, väčšinou v zarážajúco nízkej kvalite, ktorí sa snažia votrieť do vianočného pokoja našich domovov najmä vďaka svojim nízkym cenám (...CD už od 99 Sk...). Ako vianočný darček však skôr urazia, ako potešia. Preto by som chcel upriamiť vašu pozornosť na úplne opačnú stranu cenového spektra. Trúfam si povedať, že najkvalitnejším dielom tohtoročnej vianočnej ponuky je vianočný koncert v podaní troch najlepších svetových tenorov. José Carreras, Plácido Domingo a Luciano Pavarotti dominujú na svetových operných javiskách už dvadsať rokov. Na rozdiel od hviezd pop music, ktorých kariéra je podstatne kratšia a vzťahy medzi nimi sú plné ohovárania a závidí, tri najžiarivejšie hviezdy operného neba svojou schopnosťou spolupracovať posunuli kategóriu operných koncertov do úplne nových dimenzií, vďaka čomu sa otvoril nádherný svet vážnej hudby pre milióny nových poslucháčov. K prvému spoločnému vystúpeniu priviedla túto trojicu láska k futbalu. Koncert v Caracallových kúpeľoch v Ríme v predvečer finále MS 1990 vo futbale sa právom nazýva koncertom storočia a jeho nahrávka sa stala najpredávanejším nosičom klasickej hudby všetkých čias. Ich spoločné koncerty na futbalových svetových šampionátoch sa stali tradíciou (1994 v Los Angeles, 1998 v Paríži). Absolvovali aj spoločné svetové turné a každoročne niekoľko ďalších koncertov. Jeden z nich sa uskutočnil v predvečer uplynulých Vianoc vo viedenskom Konzerthause a tentoraz sa tenori predviedli plnokrvným vianočným päťjazyčným (anglicky, španielsky, taliansky, francúzsky a nemecky) repertoárom. Nechýbali v ňom najznámejšie sakrálna diela (Tichá noc, Adeste Fideles, Noel), diela z oblasti populárnej hudby (Lennove Happy Christmas, Berlinove Biele Vianoce, Bubeníček), tradicio-

nály z rôznych kútov sveta (najznámejší Amazing Grace), "drobnosti" majstrov (Brahms, R. Strauss), či španielske a talianske kantilény. Z 21 skladieb si každý z troch tenorov zaspieval jednu sólovo, v troch skladbách sa predstavilo duo tenorov a v zvyšných šiestnástich si poslucháč môže vychutnať úžasnú kombináciu troch najkrajších hlasov súčasnosti. Spevákovi sprevádzal orchester Viedenských symfonikov s dirigentom Stevenom Mercuriom a detský spevácky zbor Gumpoldskirchen Spatzen. Zaujímavý je fakt, že ide o prvý album Troch tenorov, ktorý nevydáva Decca, neprodukuje Tibor Rudas a skladby nearanžuje Lalo Schiffrin. A práve posledný fakt je jedinou chybičkou tohto diela. Traja noví aranžéri nedokázali dostať z kombinácie troch špičkových hlasov ani zďaleka toľko, čo spomínaný argentínsky dirigentsko-kompozitorský mág. Napriek tomu, že aj štvrtý spoločný album Troch tenorov je živým koncertným albumom, poslucháč to tak ľahko nespozná. Pochvalu si zaslúži Sonny nielen za zvuk, ale aj kompletnú ponuku vianočného koncertu na všetkých možných druhoch audio aj video nosičov. A sme opäť pri cene: 700 Sk za CD je iste dosť, ale radosť každého fanúšika opernej hudby z tejto "pochúťky" za to určite stojí. A verím tomu, že pri počúvaní pasáží, kde znejú všetky tri úžasný hlasy spolu, budú behať zimomriavky po chrbtoch aj tým, ktorí nikdy žiadnu hudbu podobného žánru nepočuli. A vianočný album Troch tenorov bude síce prvým, no určite nie posledným albumom klasickej hudby, ktorý si vložia do svojho prehrávača.

P.S. Zdá sa, že po futbalových koncertoch sa aj vianočné koncerty stanú pre Troch tenorov tradíciou. Ten tohtoročný sa chystá 16. decembra v Chicagu.

-drobec-

Jaromír Nohavica - Moje smutné srdce. BMG Ariola, ČR 2000, CD, MC, LP

Jarek Nohavica je odvážny pesničkár. Čo viac dodať? Nie všetci jeho kolegovia majú odvahu odsunúť tak trochu nabok svoj sólový pesničkovo-gitarový prejav, v ktorom sa cítiť byť najviac doma a v ktorom ich obecenstvo prijíma, a začať čosi celkom iné. Dalo by sa teda s istotou povedať, že také známe a okridlené slovné spojenie ako "zaspať na vavrínoch" ho vzhľadom k jeho veku celkom slušne obchádza. Prvé náznaky zmien nielen inštrumentácie, ale aj celkovo zmeny (alebo lepšie povedané posunu) v hudobnom myslení nastal u neho koncom roka 1995. V máji ešte nahral v štúdiu Karla Plíhala album Darmoděj a ďalší (Monitor 1995), rozšírenú verziu svojej prvej platne Darmoděj z roku 1988, a po niekoľkých mesiacoch sa opäť pustil do roboty. Inšpiračných podnetov mal tentokrát viac než dosť. K dispozícii mal čast veľmi slubne sa rozvíjajúcej skupiny Buty, čast vtedy už rozpadnutého zoskupenia Nerez, plus niekoľko ďalších hudobníkov. No a takáto koncentrácia pánov muzikantov na meter štvorcový nemohla dopadnúť zle. Na svet prišiel album Divné století (Monitor - EMI Records 1996), ktorý bol fanúšikmi prijatý buď okamžite, bez akýchkoľvek výhrad a s nadšením pre novú farebnosť, alebo ho považovali za skutočne divný. Rok nato sa toto "divné" zoskupenie, avšak bez členov Buty, vydalo na koncertnú púť. Mali sme ich možnosť zažiť v Bratislave, ale vysoká cenová hladina (tuším okolo 400 Sk) to väčšine jeho obľúbencov z radov študentov zabránila. Samozrejme si túto koncertnú atmosféru môžeme dopriať aj dnes v podobe albumu Jaromír Nohavica & Kapela - Koncert (Monitor - EMI Records 1998). V minulom roku nebolo o pánovi Nohaviciovi veľmi počuť (ak ne-

mám na mysli jeho pár koncertov a to napríklad aj dva v bratislavskom UPC). Je to len môj dohad, ale myslím si, že určité zrenie tvorivého procesu je väčšinou spojené s akýmsi utiahnutím sa do seba.

Ovocie dozrelo v podobe šesťnástich piesní, ktoré Jarek spolu so svojimi priateľmi nahral na jar v tomto roku. Názov Moje smutné srdce navodzuje tmavú melancholickú atmosféru, alebo môže zaväŕňať sentimentom. Tieto polohy sa však na albume objavujú len okrajovo a dodávajú mu kolorit. Zvukovo je album veľmi inšpiratívny. Autorom všetkých skladieb (okrem Ostravského tradičionálu V jednom dumku na Zarubku) je Jarek. Okrem autora tu zjavne vystupuje do popredia tiež úloha aranžéra. Ním je väčšinou Vít Sázavský a musím povedať, že tu svojej aranžérskej fantázii popustil uzdu. Hostia využívali naplno nielen inštrumentár blízky folku: akustické gitary - Jarek, Karel Plíhal, jazzu: elektrická gitara Gibson - Milan Kašuba, kontrabas - Franta Uhlíř, folklór: heligonka - Jarek, husle, violončelo, akordeon, gajdy - členovia Českomoravské hudební společnosti. Nachádza sa tu aj pár zvukomalebných drobností z etno-inštrumentára, napríklad xaxixi, dažďová palica, congá, maracas, claves, djembe a wood blocks. Výrazové plochy vznikajú spájaním práve týchto zaujímavých inštrumentálnych zložiek s pôsobivými textami. Jarek si nekladie globálne dôležité otázky. Rieši problémy svojho osobného života a odкрýva svoje vlastné vzťahy. Aj napriek melancholickému názvu by sa dalo konštatovať, že je to album o nádeji. O tom, že aj v ťažkých chvíľach človek nie je sám (Každý si nese své břímě) a že stále je šanca prosiť o pomoc (Jako jelen když vodu chce pít). Lyrickosť je tu kontrastne vyvažovaná tvrdšími plochami, niekedy až s naturalistickým zafarbením (Mrtvá včela, Kosatá a Zubatá). Problémy a rôznorodé chápanie fenoménu láska sa prelína celým albumom a tvorí akúsi nosnú štruktúru.

Zopár slov by sa patrilo povedať k celkovému zovňajšku CD, lebo aj na ňom si dali tvorcovia pekne záležať. Už na prvý pohľad nás prekvapí nie klasický priesvitný plast, ale pekná papierovo-plastová uzatvárateľná škatuľka. Hovorí sa jej digi-

pack a čo sa týka estetického hľadiska, u mňa vyhráva na celej čiare (ale čas a najmä životnosť ukážu). V tejto sérii bol vydaný len prvý 15-tisícový náklad. Zaujímavé a dnes už atypické je to, že okrem klasických CD a MC bolo vydaných 1000 kusov aj na starých dobrých vinylových LP platniach! Buklet je po okrajoch zdobený peknými snežienkami, ktoré (vraj) boli priamo vkladané do scanera. Celkový výsledok a úprava je tak vkusná a zaujímavá, že CD sa určite oplatí mať v originálnej podobe (zaujímavý spôsob, ako odrádzať od napalovania).

Koniec koncov, je to po každej stránke veľmi vydarený album a myslím si, že stále máme bratom Čechom čo závidieť. Určite aspoň dovtedy, kým budú mať takých dobrých pesničkárov ako je Jarek Nohavica.

*Nad mou hlavou černé mraky plují
Ptám se lidí proč se nemilují
Moje srdce
Smutné srdce
Nahý bosý chodím ulicemi
Lásku hledám jednu mezi všemi
Moje srdce
Smutné srdce
Není není je jenom přelud marný
Zašlý nápis na dveřích zastavárny
Moje srdce
Smutné srdce
(Jarek Nohavica)*

-motyka-

Štúdio Lux communication vydáva nové a prvé CD a MG od skupiny MIMICRY. Skupina pochádza z Ružomberka a v posledných mesiacoch sa stala pre svoj nevtieravý a pritom príjemný štýl gospelovej hudby veľmi obľúbenou. Tento album by mohol potešiť ako vianočný darček vašich blízkych či priateľov. Je na ňom 15 piesní a obsahuje aj multimedialnú časť s dvoma klipmi tejto skupiny.

Kúpiť si ho môžete vo svojich predajniach, alebo objednať na adrese Lux, P. O. BOX 87, 814 99 Bratislava; alebo na www.lux.sk.

SPIEVATKO

Centrálna databáza kresťanských mládežníckych piesní

Asi pred rokom vznikol v UPC Bratislava medzi študentami nápad vytvoriť databázu kresťanských piesní. Stručne povedané: „Počujem novú pieseň, nájdem si ju v centrálnej databáze piesní na internete, a mám istotu, že táto verzia danej piesne je pôvodná (autorsky originálna).“ Vybrali sme sa teda za „zodpovednými“ za projekt Spievatko, aby sme im položili zopár otázok.

Ako to vlastne na Slovensku s kresťanskou mládežníckou piesňou je?

Pokúsím sa to zhrnúť do štyroch bodov:

NEJEDNOTNOSŤ PIESNÍ: Žiaľ, drvivá väčšina piesní sa spieva v každom kúte Slovenska inak a každá ďalšia interpretácia sa vzdaluje od pôvodnej autorskej. Pri pátraní po originálnej verzii často narazíme na problém:

NEZNÁMI AUTORI: Existuje veľa piesní, pri ktorých nepoznáme autorov, prípadne sú piesne preložené z iných jazykov, bez súhlasu pôvodného autora. K mnohým autorom sa už nedopátrame, mnohé piesne sa prisudzujú nepravým autorom...

DECENTRALIZOVANÁ SNAHA O CENTRALIZÁCIU: Z rôznych zdrojov sa dozvedáme, že na Slovensku sa podobné snahy o lokálnu centralizáciu vyvíjajú, ale „nikto o nikom nevie“, a tak sa robí zbytočná robota viackrát, a navyše žiadny individualista neobsiahne celé spektrum piesní.

CIRKEVNÉ SCHVÁLENIE: má len veľmi málo piesní. Kompetentní ľudia si uvedomujú, že JKS treba v dnešnej dobe obohatiť, nejde to však urobiť rýchlo. Mnohé mládežnícke piesne nevyhovujú textovo, iné hudobne (melodicky).

Priveľa problémov, myslíte si, že je centrálna databáza potrebná a možná?

Áno. (smiech). Stretávame sa z mnohými ľuďmi, ktorým sa na nejakej akcii zapáčila pieseň, chcú sa ju naučiť, a veľakrát im ostane si ju spievať len tak, ako si ju zapamätali. Pri rozhovoroch s vedúcimi zborov sme boli milo potešení tým, že ľudia sú ochotní sa pieseň „preučiť“, ak je isté, že je to originálna verzia.

Môžete nám priblížiť projekt SPIEVATKO?

Kľúčovým bodom centrálnej databázy piesní je internet. Na adrese www.spievatko.sk je uverejnená prvá verzia databázy piesní. Piesne sú jednotne číslované, prehľadne zoradené do kategórií, podľa svojho obsahu (k modlitbe, k Duchu svätému, ku sv. omši, adventné, vianočné...). Snažíme sa databázu priebežne dopĺňať o texty nových piesní, akordy, mená autorov. Hľadáme ľudí, ktorí majú vytvorené svoje lokálne databázy piesní. Preto by sme radi poprosili čitateľov, aby nám pomohli. Potrebujeme rôzne spevníky, nové piesne, kontakty na autorov, zbory... Čokoľvek, čo urýchli naplnenie databázy.

Jednou z hlavných podmienok je, aby bola databáza prístupná pre všetkých a bez poplatkov, s podmienkou zachovania vernosti (ako v číslovaní, tak aj presnosti textov).

Pohľad do budúcnosti

Teraz naplníme databázu textami piesní s akordami. Po dostačnom naplnení (aspoň 1000 piesní) chceme vydať spevník v tlačenej podobe. Potom sa „vrhneme“ aj do nôt a zvukových ukážok.

Mnohí ľudia nám kladú otázku, kedy piesne vyjdú v spomínanej podobe. Uprimne povedané, nevieme. Piesne stále pribúdajú, a keďže sme sami študenti, máme niekedy aj iné povinnosti (smiech). Zatiaľ odporúčame prihlásiť sa do email konferencie na stránke www.spievatko.sk, aby ste boli vždy informovaní o dianí okolo projektu spievatko.

kontakt:

Univerzitné pastoračné centrum, SPIEVATKO, Staré grunty 36, 842 25 Bratislava
tel: 0905 / 564 017, email: spievatko@pobox.sk, <http://www.spievatko.sk>

Ftipy

Sestrám v kláštore zvýši jedlo z obeda. Predstavená povie jednej sestre:

„*Odnes jedlo chlapom na stavbu, ale najskôr sa presvedč, či sú pobožní.*“

Sestra príde na stavbu a hovorí najbližšiemu robotníkovi.

„*Doniesla som obed. Poznáte Ježiša?*“

„*Počkajte,*“ hovorí jej robotník a zakričí na kamaráta:

„*Fero, poznáš Ježiša? Jeho žena mu doniesla obed.*“

V dedine sa chystá veľkolepá omša. V deň omše ale ochorie organista. Pán farár zvolá poradú:

„*Sestry a bratia! Stala sa nepríjemná vec. Dnes, v deň osláv nášho Pána, ochorel náš organista, občan Milan Prepelica, a tak sa vás pýtam, sestry a bratia, nepoznáte niekoho, kto by mohol nahradiť brata Milana?*“

„*Snáď Dežo, ten vie hrať na husliach.*“

Nápad schvália. O niekoľko hodín sa omša začne a pán farár spieva:

„*Ó, Pane Bože, odpusť nám...*“

A pohotový Dežo:

„*Já ti za klobúčik pierko dáám.*“

Mladý muž unavený mestským životom sa usadil v malej dedinke. Kúpil si zanedbaný pozemok, postavil na ňom dom a pred ním vytvoril krásnu záhradu. Navštívil ho dedinský farár a hovorí mu:

„*Blahoželám vám, Pán Boh a Vy ste tu vykonali dobrý kus práce.*“

„*No viete, pán farár, mali ste sa sem prísť pozrieť vtedy, keď tu Pán Boh hospodáril sám.*“

Nedeľná kázeň se nekonečne vliekla. Kazateľ dramaticky hovorí:

„*Čo ešte môžem povedať?*“

A z jednej lavice se ozval jasný hlas:

„*Čo tak: AMEN.*“

Išiel som raz po moste a na zábradlí balancoval muž, ktorý sa zjavne chystal ukončiť svoj život skokom do údolia. Pribehol som k nemu a vravím:

„*Hej, stojte, nerobte to!*“

„*A prečo nie?*“

„*Na svete je veľa vecí, kvôli ktorým sa oplatí žiť.*“

„*Čo napríklad?*“

„*Napríklad... ste veriaci alebo ateista?*“

„*Veriaci.*“

„*Ja taktiež! Ste kresťan alebo Žid?*“

„*Kresťan.*“

„*Ja taktiež! Ste katolík alebo protestant?*“

„*Protestant.*“

„*Ja taktiež! Ste episkopál alebo baptista?*“

„*Baptista.*“

„*Ja taktiež! Ste z Baptistckej Cirkvi Pána alebo z Baptistckej Cirkvi Hospodina?*“

„*Z Cirkvi Pána.*“

„*Super, ja taktiež! Ste z pôvodnej Cirkvi Pána alebo z Reformovanej Cirkvi Pána?*“

„*Z Reformovanej Cirkvi Pána.*“

„*Super, ja taktiež! Ste z Reformovanej Cirkvi Pána reformou v roku 1879 alebo z Reformovanej Cirkvi Pána reformou v roku 1915?*“

„*Z Reformovanej Cirkvi Pána reformou v roku 1915!*“

Nato som povedal:

„*Ty kacírsky bezbožník!*“ a strčil som ho dole.

Jedného úspešného riešiteľa krížovky odmeníme mg. kazetou: Krídla v daždi od skupiny Atlanta

SLOVENSKÉ PRÍSLOVIE	Bojová trofej indiánov	Diera	zn. Nobelia	Ženské meno	Trepala	pomôcky: Animato, Nikitin, Alain, sir	Opäť	Choroba kľbov (lek.)	Japonská miera	Láska taliansky	Upravovala varením	Druh palmy	Grécky boh vetrov
Znelka						2. časť tajníčky							
1. časť tajníčky						Živo (hud.)							
						Orgán zrazu							
Zn. Abvotu			Švajčiarske mesto						Kypril pluhom				
			4. časť tajníčky						Napodobňovalo hodiny				
Poľovačka				Slovko úcty v Ázii				Číslovka				Zaistoval	Vylievala
				Francúzsky skladateľ				Emócia					
Padalo v drobných kvapkách z oblakov							Mieril						
							Zolov román						
N D	Nemecká rieka	Meno Eleny				Nikto				Približne			
		Pane, anglicky				Pľstená závesová látka				Ponáraj			
Meno Estery					Druh jedovatej huby						Tam		
					Stará čínska flauta						3. časť tajníčky		
Ruský spisovateľ								Lámal					
Zarmútila								Ústna hláska					

Autor: Jozef Blaho, Varín

akcie

26.12.2000 - FOLKOVÉ VIANOCE - koncert folkových skupín a pesníčkárov (cca 4-5 telies) - Saleziáni Košice; Jozef Litavec - folk

26.12. - 31.12.2000 - Silvester vozíčkarov, Trenčín, Integrácia telesne postihnutých. Spoločenstvo Samaritán - p. Klčová, 07/64776452

internet

www.rcc.sk - oficiálna stránka katolíckej cirkvi na Slovensku

www.upc.rcc.sk - spoločná stránka Univerzitných Pastoračných centier.

www.domka.sk - združenie saleziánskej mládeže

http://pec.upc.uniba.sk/~sum - najlepšia relácia na STV2, o študentoch a pre študentov VŠ

www.portal.cz/ad/ad.htm - časopis AD, česká alternatíva ND

www.sk-music.sk - slovenská gospelová hudba na internete

www.gospel.sk - stránka o gospelovej hudbe v podaní LUX communications

www.bude.sk - kresťanské akcie podujatia, informácie

www.kaplinka.sk - Virtuálna kresťanská kaplinka - informácie o kresťanskej viere, kultúre, a dianí na Slovensku

www.ke.telecom.sk/oskar/zdroje.htm - katolícke zdroje na Internete so zameraním na východné cirkvi

http://www.avemaria.sk/novyzakon - Nový zákon

www.ceit.sk/wwwisis/ biblia.htm - biblia online

www.breviar.sk - breviár online

www.cin.org - katolícky informačný server, správy zo sveta

www.spievatko.sk - Databáza kresťanských mládežníckych piesní - texty, akordy, noty, zvukové ukážky.

Zase nejaký podvod

Bigboardy všade ponúkajú skvelé výrobky za super ceny (ak si ich objednáte ihneď, aj so zľavou!) - Kristus ponúka dobrodružstvo, za ktoré však treba veľa platiť (a to bez zľavy, a možno ešte aj s priarážkou!)...

„MMM“ (mladí misionári mladých): šanca na dobrodružne prežitý rok so super partiou. V prípade maximálnej spokojnosti aj dlhšie. Stačí extra dávka odvahy, viery a adrenalin už spraví svoje.

Podmienky zápisu: vek 18 (prinajhoršom 16), absolvovanie komplexnej špeciálnej prípravy, zameranej na rozvoj schopností, prípadne nadobudnutie chýbajúcich. A to len preto, aby človek vydržal nekonečné tempo striedania jedného dobrodružstva za druhým - doma alebo v zahraničí, ale určite tam, kde je to najvhodnejšie - dobrodružstvo pre Boha, bratov i sestry a mladých.

Špeciálne požiadavky: nielen práca s počítačom, ale aj s ľuďmi; nielen s ľuďmi, ale aj s Božím slovom; nielen začať, ale aj vytrvať; nielen zavesiť si krížik na krk, ale ho aj niešť; nielen prijímať, ale aj dávať; nielen prekonať strachu z výšok, ale aj odvaha ponoriť sa do neprebádaných hĺbok Božieho kráľovstva ľudských srdiec, a predovšetkým pútavý evanjeliový štýl.

Otázka zabezpečenia: po každej stránke bez starostí - koho posla Cirkev, ten sa nemusí báť ničoho!!!

Jednoducho: misie mladých pre mladých („MMM“), A budete tým, čím máte byť...

P.S.: Kontakt: Misijné oddelenie, Miletičova 7, 821 08 Bratislava, tel./fax: 07/50 23 11 15

Centrum Košice: p. Jozef Bago, SDB, 0903/357159

Centrum Bratislava, Orava: Martin Sudora, SDB, 0903/189 136

VŠ Infoservis

Banská Bystrica:

- v utorok o 18.00 a v nedeľu a prikázaný sviatok o 19.30 - vysokoškolská sv. omša v katedrálnom kostole.

Bratislava:

- pondelok 20.00 - sv. omša v jezuitskom kostole (P. Ladislav Csontos SJ)

- stretnutie podľa fakúlt (info na VŠ sv. omši)

- nedeľa o 8.00, 10.00 a 22.00, utorok - piatok o 21.30 - sv. omše v UPC (Univerzitné pastoračné centrum), pred sv. omšou spovedanie

- štvrtok 19.19 - sv. omša pre mladých z internátu EU - Horský park (a nie len pre nich), kostol na Kalvárii

Košice:

- pondelok 19.00 - sv. omša v seminárnom kostole

- streda 19.00 - hosť v spoločenskej sále SKK na Alžbetinej 14

- pondelok-piatok od 18.00 - 22.30 - čajovňa v UPC

- nepravdepodobné sv. omše a spovedanie na internátoch

- stretnutie po internátoch

Nitra:

- pondelok, utorok 20.30 - sv. omša na internáte na Dražovskej ceste

- utorok 18.00 - mládežnícka svätá omša v kostole u piaristov, po nej adorácia

- streda 18.30 - sv. omša v kostole u františkánov, 18.30 (2x mesačne) škola modlitby na Kalvárii

- štvrtok 19.30 - študentská sv. omša v kostolíku sv. Michala na vršku; Klokočina

- po sv. omši (2. a 4. v mesiaci) duchovná príprava k Jubileu 2000

- na univerzite pôsobí Klub katolíckej mládeže FONS - ktorý organizuje spoločné modlitby každý večer o 21.00: Internát Mladosť - izba 517b, Pribina - 28VB, AB 615

Trnava:

- každý druhý pondelok 19:30 - filmový klub UPC

- streda 19:30- mládežnícka sv. omša

- sobota - celodenná duchovná obnova

- mesačné -ICE (palacinkovica, pexesovica)

- prednášky, besedy...

- spoveď, duchovný rozhovor - v určenom čase na univerzite, pred sv. omšou alebo v dohodnutom čase

- stretnutie na internátoch

Zvolen:

- sv. omša v stredu o 17.30 v kaplnke na Zámku

- pondelok o 19.45: prednášky na rôzne témy v jedálni ŠD L. Štúra

- utorok o 20.00: príprava na sviatosti

- štvrtok 20.00 - 22.00: spoveď alebo osobný rozhovor v CUP

- piatok o 20.00: kultúrny piatok

Žilina:

- utorok 18.30 - sv. omša u saleziánov

- 2. sobota v mesiaci - duchovná obnova

- v piatok 19.30 - 22.30 - spoločná adorácia

- pondelok - štvrtok, sobota - stretnutie UPC Žilina:

- pondelok, streda 19.00 - sv. omša

- utorok - sv. omša v angličtine

- streda 20.00 - otvorené stretnutie

- štvrtok 19.00 - adorácia

- denne 8.00 - 22.00 - čajovňa

- spoveď a osobný rozhovor s kňazom

- nácvik spevu: po, st 18.00, št 18.30

- nauky na prijatie sviatostí

Infoservis